



Gmina Tyczyn

Nr 11 (520)

23.12.2012 r.

Cena 1,00 zł

# GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn





## Z obchodów Święta Niepodległości Tyczyn — 11 listopada 2012 r.



Program artystyczny w wykonaniu uczniów S.P.  
im. Króla Kazimierza Wielkiego z Matysówki



## BURMISTRZ TYCZYNA INFORMUJE



W tych dniach upływa połowa kadencji władz samorządowych. Warto z tej okazji dokonać krótkiego podsumowania naszych wspólnych osiągnięć.

Gmina Tyczyn w bieżącej kadencji uzyskała kilka znaczących wyróżnień: **Samorząd Przyjazny Biznesowi 2011, Miasto Dbające o Finanse**

**Mieszkańców 2011, Gmina na Piątkę 2011, Miasto Dbające o Finanse Mieszkańców 2012, Gmina Fair Play 2012.**

W zakresie inwestycji kubaturowych przeprowadzono adaptację budynku zabytkowego spichlerza dworskiego na potrzeby Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie. Oddano do użytku Centrum Kultury i Rekreacji w Kielnarowej. Obydwa obiekty są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Obok Szkoły Podstawowej w Tyczynie wykonany został nowoczesny plac zabaw dla dzieci (ogródek jordanowski). Podobne place zabaw powstały w Borku Starym, Kielnarowej i Matysówce.

Przy Szkole Podstawowej w Borku Starym wybudowano również kompleks boisk. Trwają prace przy budowie boisk przy Szkole Podstawowej w Hermanowej. Uzyskano osiem lokali socjalnych (budowa i adaptacja). Została przygotowana dokumentacja projektowo-kosztorysowa rewitalizacji Rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami.

W budynku Szkoły Podstawowej w Tyczynie przeprowadzono remont kapitalny centralnego ogrzewania, polegający na kompleksowej wymianie instalacji i grzejników. Rozpoczęto budowę sali gimnastycznej przy tej szkole, która powinna się zakończyć w 2014 roku. Przygotowywana jest budowa łącznika między tyczyńskim gimnazjum a halą sportową, obejmującego pomieszczenia dydaktyczne, bibliotekę i stołówkę – stosowny wniosek o dofinansowanie został złożony w Urzędzie Marszałkowskim.

Pozyskaliśmy zewnętrzne środki finansowe na realizację projektu POKL „Przez naukę i zabawę z indywidualizacją”, umożliwiającego realizację dodatkowych zajęć dla uczniów klas I – III naszych szkół podstawowych i poprawę ich wyposażenia dydaktycznego. Oczekujemy na rozstrzygnięcie dwóch konkursów POKL, w ramach których nasze szkoły będą miały kolejną szansę na poprawę bazy dydaktycznej i przeprowadzenie dodatkowych zajęć, tym razem dla uczniów klas IV – VI.

W latach 2011 – 2012 wybudowaliśmy wodociąg w Matysówce, obejmujący dwa zbiorniki wody czystej o poj. 200 m<sup>3</sup>, trzy przepompownie wody oraz sieci o dł. 24,1 km. Zakończyliśmy też inwestycję kanalizacyjną w Kielnarowej i Borku Starym, która w tym okresie obejmowała budowę ponad 15,4 km sieci kanalizacyjnych.

Lata 2011 – 2012 były również korzystne w zakresie przebudowy dróg oraz budowy chodników. W tym okresie nawierzchnię asfaltową uzyskało 9,8 km dróg gminnych, natomiast nawierzchnię ulepszoną 1,1 km; wybudowano również



**Burmistrz Tyczyna,  
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury  
w Tyczynie im. Katarzyny Sobczyk**

mają zaszczyt zaprosić  
na uroczystości z okazji

**Święta Patronalnego Gminy Tyczyn**

**25.11.2012 r. (niedziela), godz. 16.00  
sala widowiskowa M-GOK**

W programie:

**godz. 16.00**

– Uroczysta Msza św. o godz. 16.00 w kościele parafialnym w Tyczynie z udziałem orkiestry dętej.

**godz. 17.00**

– Wystąpienia okolicznościowe.

– Wręczenie medali za długoletnie pożycie małżeńskie.

– Wręczenie nagród i wyróżnień **Burmistrza Tyczyna.**

– „*Melodię wracasz do mnie*” - recital **Tomasza Stoclingera.**

prawie 1,3 km chodników; wzmocniono pobocza drogowe na odcinku 2,6 km przy drodze Kielnarowa – Matysówka. Najważniejsze inwestycje drogowe to: przebudowa drogi gminnej Hermanowa – Czerwonki i drogi gminnej Hermanowa – Łazy. Przebudowaliśmy również mostek na rzece Strug, w ciągu ulic Wyzwolenia – Mokra Strona oraz wyremontowaliśmy mostek na Chmielniczance.

Realizacja wymienionych przedsięwzięć była możliwa dzięki wsparciu ze środków zewnętrznych, przede wszystkim funduszy europejskich (RPO WP, PROW) oraz budżetu państwa. Wszystkim osobom i instytucjom, które starają się wspierać rozwój naszej Gminy serdecznie dziękuję.

Niestety nie udało się zaspokoić wszystkich potrzeb naszej wspólnoty samorządowej, szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej i wodociągowo-kanalizacyjnej. Przed nami kolejne wyzwania, którym jako wspólnota samorządowa będziemy starali się sprostać.

*dr Jan Hermaniuk*  
**Burmistrz Tyczyna**

**Burmistrz Tyczyna Jan Hermaniuk**  
przyjmuje mieszkańców Gminy i interesantów  
**w każdy poniedziałek**  
w godz. 8.00 - 15.00 (I piętro)  
w Urzędzie Miejskim w Tyczynie.

**Dyżur Przewodniczącego Rady Miejskiej**  
**Adama Skowrońskiego**  
odbywa się w każdą **pierwszą i третią środę miesiąca**  
w godz. 9.00 - 11.00  
w Urzędzie Miejskim, pok. 27, I piętro.  
**Najbliższe dyżury: 5 i 19 grudnia 2012 r.**

## Rada uchwaliła...

22 października br. Rada Miejska w Tyczynie obradowała w składzie 13 radnych. Radni wysłuchali informacji: o stanie mienia gminnego, o zaawansowaniu prac nad ustawą dotyczącą gospodarki odpadami oraz podjęli uchwały w sprawach:

- zmiany uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego,
- zaciągnięcia kredytu długoterminowego (przebudowa drogi Hermanowa Pańskie Pola i Tyczyn ul. Potoki),
- zaciągnięcia zobowiązania na realizację zadania (kanalizacja sanitarna Kielnarowa Borek Stary),
- zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2012 r.,
- zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn,
- przystąpienia przez Gminę Tyczyn do realizacji projektu pn. „Budowa segmentu dydaktyczno-żywieniowego w Gimnazjum Publicznym w Tyczynie”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2007-2013, w ramach osi priorytetowej V – Infrastruktura społeczna, Działanie 5.1. – Infrastruktura edukacyjna, Schemat B System Oświaty,
- zatwierdzenia „Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi Hermanowa na lata 2012-2020”,
- wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Tyczyn,
- ustalenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

ALEKSANDER DAWIDZIAK

## Budowa wodociągu Hermanowa Czerwonki

Na zlecenie Gminy Tyczyn Zakład Robót WOD-KAN C.O. Gaz „INSTALEX” w Grzescie wykonał pierwszy odcinek sieci wodociągowej o długości 710 mb za kwotę brutto 50.825,43 zł. Dzięki temu woda pitna została doprowadzona do budynku bloku oraz Ośrodka Rehabilitacji. Ponadto wykonano cztery przyłącza wody do budynków zlokalizowanych bezpośrednio przy trasie wykonywanego wodociągu za kwotę 11.426,40 zł brutto.

Wykonany odcinek sieci wodociągowej umożliwi w przyszłości podanie wody pitnej do oddalonego przysiółka Hermanowej, gdzie występują szczególne problemy z pozyskaniem wody z własnych ujęć.

*Spieszmy się kochać ludzi  
tak szybko odchodzą...*

KS. JAN TWARDOWSKI



Naszej Drogiej Koleżance

**s. Dorocie Dorożewycz**  
wyraży głębokiego żalu i współczucia  
z powodu śmierci

**MAMY**

składają:

Dyrekcja, Nauczyciele i Pracownicy  
Szkoły Podstawowej im. S. Staszica w Tyczynie

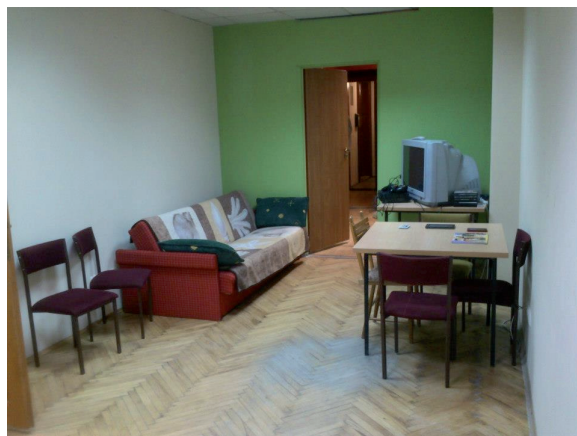
## Nowa siedziba ZMW „Wici”

Dawna porodówka, biblioteka WSSG, przedszkole „Chatka Puchatka” – z czym kojarzą się te miejsca? Odpowiedź jest prosta – z budynkiem przy ul. Świętego Krzyża 14. To tu od marca 2011 r. mieści się biuro wynajmowane przez nasze tyczyńskie ZMW. Czekał na swoje lokum długo, ale warto było. Po kilku miesiącach wreszcie możemy powiedzieć, że wygląda prawie tak, jak chcieliśmy.

To tu spotykamy się, planujemy nasze działania, wspólnie pracujemy, a czasami po prostu siedzimy i rozmawiamy. W 2011 r. ożywił część II piętra, wysprzątał pomieszczenia, zorganizował meble, a nawet parę komputerów. Wszyscy byliśmy szczęśliwi, że mamy swoje cztery kąty. Przełomem był styczeń 2012 r. Wówczas to odbył się pierwszy projekt workcamp-u w Tyczynie, podczas którego wolontariusze odwiedzali szkoły i spotykali się z dziećmi i młodzieżą. Nocowali w budynku, w którym jest nasze biuro, ale w pozostałej części II piętra. Na tę okoliczność Gmina udostępniła nam te pomieszczenia. To wtedy zrodził się pomysł zagospodarowania tych pomieszczeń dla młodzieży z naszej gminy. Zwróciliśmy się z prośbą do Pana Burmistrza o możliwość wyremontowania całego II piętra w zamian za dostosowanie pomieszczeń do organizacji zajęć popołudniowych dla młodzieży, na co Burmistrz wyraził zgodę. W ramach współpracy z Gminą ustaliliśmy, że koszty materiałów poniesie Gmina, natomiast my zapłacimy za prace renowacyjne, transport materiałów oraz organizację potrzebnego sprzętu.

Remont trwał długo, bo ok. 5 miesięcy (prace odbywały się popołudniami i w weekendy).

Oto co zrobiliśmy. Przerobiliśmy łazienkę, w której obecnie znajdują się prysznic, umywalka oraz wc – co wynika z potrzeb, jakie stawiamy przed sobą w ramach realizowania przyszłych projektów wolontariatu europejskiego. Jedno z pomieszczeń funkcjonuje jako sala multimedialna, a kolejne jako sala komputerowa (którą chcemy systematycznie powiększać i unowocześniać). W nowej siedzibie ZMW „Wici” jest miejsce gdzie w ciszy odrobić zadanie domowe czy poczytać książkę. Jest też pomieszczenie z TV z X-Box-em oraz wersalkami – przygotowane do spotkań przy kawie czy herbacie – napoje te można przygotować w pomieszczeniu przejściowym. Ostatni pokój przeznaczaliśmy na biuro, ponieważ nadal chcemy prowadzić i rozwijać naszą działalność. We wszystkich pomieszczeniach jest bezprzewodowy dostęp do Internetu (WiFi). Warte podkreślenia jest także to, że meble oraz sprzęt został pozyskany za darmo, a koszt remontu wy-



niósł ok. 5 tys. zł. Jest to kwota, jaką wydaliśmy wyłącznie na materiały, ponieważ prace remontowe zostały wykonane w ramach wolontariatu. Obecnie „dopieszczamy” biuro oraz opracowujemy plany działań, aby przyciągnąć młodzież. Oficjalnie wstęgę przetniemy w pierwszej połowie grudnia. Biuro będzie otwarte od poniedziałku do piątku, w godz. od 17.00 do 21.00. Liczymy, że młodzieży spodoba się nasza nowa siedziba i że chętnie będzie odwiedzać nasze progi.

Serdecznie dziękuję osobom, które wsparły nas swoją pomocą, a są to: Burmistrz Tyczyna – **dr Jan Hermaniuk**, Zastępcę Burmistrza – **Aldona Wysocka** oraz Inspektor – **Lucyna Kustra**. Ponadto podziękowania należą się naszym kolegom **Mateuszowi Skrzatowi** oraz **Adrianowi Nowakowi** za bezinteresowną pomoc przy remoncie.

W imieniu swoim oraz mieszkańców Sołectwa Matysówka serdecznie dziękuję **Panu Prezesowi Eko-Strugu Józefowi Cisło** za udostępnienie wody dowożonej przez jednostki OSP dla mieszkańców wsi Matysówka.

Dziękuję również **jednostkom OSP z Heramnowej, Kielnarowej, Borku Starego oraz Matysówki** za dowóz wody dla mieszkańców naszej wsi.

Danuta Szyszka  
Sołtys Wsi Matysówka

Pani

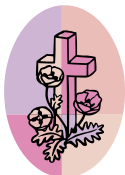
**Krystynie Stachowskiej**

wyrazy współczucia i żalu  
z powodu śmierci

**M A M Y**

składają:

Burmistrz i Pracownicy  
Urzędu Miejskiego w Tyczynie



Radnej Rady Miejskiej

**Krystynie Stachowskiej**

wyrazy głębokiego współczucia  
z powodu śmierci

**M A M Y**

składają:

Radni Rady Miejskiej w Tyczynie



Rodzinie zmarłego

**śp. Antoniego Bartyńskiego**

Radnego II kadencji Rady Miejskiej w Tyczynie

wyrazy szczerego współczucia

składają:

Radni Rady Miejskiej



ALEKSANDRA ŁOBODZIŃSKA, chórzystka

## Mały chór

### - wielkie serca i talenty

Mowa o naszym Dziecięco-Młodzieżowym Stowarzyszeniu Śpiewaczym „Sancta Musica”, które może się pochwalić wieloma sukcesami. Z polskimi pieśniami patriotycznymi i religijnymi odwiedziliśmy już m.in. katedrę rzeszowską, Oddział IPN w Rzeszowie, Filharmonię Podkarpacką, katedrę we Lwowie, daliśmy także udany koncert w Pradze. Każdy mieszkaniec Tyczyna słyszał na pewno o naszym chórze, działającym przy tyczyńskim kościele parafialnym.

Ostatni czas był również wypełniony koncertami: w Kościele Parafialnym pw. św. Mikołaja w Urzejowicach, w Kościele Parafialnym pw. św. Trójcy i Świętej Katarzyny w Tyczynie oraz w Rzeszowskiej Katedrze. Wszystkie trzy występy wyśpiewaliśmy na szóstkę. Jakość koncertu oceniamy po „werdykcie” publiczności, a mianowicie - po brawach. Publiczność w Urzejowicach doceniła nasze starania i zostaliśmy nagrodzeni *owacjami na stojąco*. Jednak nie osiągnęlibyśmy takiego poziomu artystycznego gdyby nie kilka ważnych osób. Pragnę im z całego serca podziękować za wkład i zaangażowanie w naszą działalność. Są to: nasza Kochana dyrygent – **pani Agnieszka Fudali**, która w swoją pracę wkłada całe serce, nasz akompaniator, akustyk, aranżer i nie tylko – **pan Szymon Dziedzic**, który wraz z p. Agnieszką pilnuje także spraw technicznych oraz nasi soliści, którym należą się brawa i podziękowania za szczególnie wkład w pracę chóru. Są to: **Jolanta, Martyna i Jan Maruszak** oraz **Patrycja Jurek**. Gorące podziękowania kierujemy również do naszych rodziców.

Szczególne i najważniejsze miejsce w naszym chórze zajmują jednak (zapewne zgodzicie się ze mną Państwo), jego członkowie, czyli moje koleżanki i moi koledzy.

Dziękuję Wam bardzo! Każdy z Was tworzy osobną część Naszej Wspólnoty i każdy jest bardzo ważny. Dziękuję, że poświęcacie swój czas i angażujecie się w pracę chóru.



**9 grudnia 2012 r. o godz. 11.30**

w sali katechetycznej przy Kościele św. Katarzyny w Tyczynie odbędzie się **Walne Zebranie** sprawozdawcze Dziecięco-Młodzieżowego Stowarzyszenia Śpiewaczego „Sancta Musica”.

Serdecznie zapraszamy wszystkich Członków Stowarzyszenia oraz jego Sympatyków.

## Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Górnio

Zjawisko przemocy domowej jest niewątpliwie problemem współczesnej rodziny. Panujące w niektórych środowiskach mity i stereotypy dotyczące roli mężczyzny i kobiety w rodzinie, sprzyjają występowaniu nierównego traktowania oraz poczucia bezkarności sprawców przemocy. Przemoc wbrew powszechnie panującej opinii nie występuje tylko w rodzinach z tak zwanego marginesu społecznego, ale we wszystkich grupach społecznych.

Przemoc może występować w różnych formach: fizycznej, psychicznej, seksualnej. Przemocą jest także zaniechanie. Ofiary często nawet nie zdają sobie sprawy z tego, że są adresatami przemocy ze strony osób najbliższych. Długotrwałe bycie ofiarą przemocy ma określone skutki psychiczne: strach, wstyd, a niejednokrotnie zespół stresu pourazowego, które powodują poczucie bezradności, zaniżonej samooceny, prowadzą do stanów depresyjnych, a nawet prób targnięcia się na własne życie lub życie sprawcy. W celu powstrzymania przemocy podejmowane są przede wszystkim działania psychologiczne i prawne. Jednym z podstawowych, a zarazem najtrudniejszym z aspektów interwencji jest powstrzymanie przemocy. Jest to jednocześnie warunek tego, żeby można było ofiarze pomóc. Aby przerwać przemoc, ofiary izolowane są od sprawcy poprzez umieszczenie w schroniskach dla osób doświadczających przemocy, ośrodkach interwencji kryzysowej.

**Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Górnio, który od 2009 r. jest jego komórką organizacyjną. W tym też roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej został przeniesiony do wyremontowanego pawilonu w Górnio.**

Ośrodek jest miejscem schronienia dla kobiet z dziećmi, które są w sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą w rodzinie. Realizacja zadania w zakresie interwencji kryzysowej jest prowadzona przez pracowników PCPR w Rzeszowie, Ośrodek Interwencji w Górnio oraz w ramach współpracy ze specjalistami zatrudnionymi z zewnątrz na podstawie umów zleceń. Ośrodek w Górnio składa się z części hotelowej (cztery mieszkania każde z kuchnią i łazienką) oraz biurowej, w której są również pomieszczenia terapeutyczne. Celem funkcjonowania OIK jest udzielanie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji kryzysowej poradnictwa socjalnego lub prawnego, a także w sytuacjach uzasadnionych schronienia do 3 miesięcy.

**OIK w Górnio świadczy usługi w formie:**

- poradnictwa specjalistycznego w tym prawnego, psychologicznego i rodzinnego osobom lub rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, w poradeniu sobie z traumatycznymi przeżyciami bez względu na posiadany dochód,
- bezpiecznego schronienia w sytuacjach uzasadnionych zagrożających zdrowiu lub życiu osób/rodzin ofiar przemocy, ofiar handlu ludźmi,
- interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, których celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnie radzenia sobie.

**Zadania Ośrodka Interwencji Kryzysowej to:**

- ustalenie źródeł kryzysu klienta,
- określenie stanu psychicznego i społecznych skutków kryzysu,
- przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samo-

dzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psycho-społecznej,

- zapewnienie ochrony w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia osób i rodzin, które zostały dotknięte kryzysem, poprzez usunięcie zagrożenia lub izolację,
- diagnoza sytuacji kryzysowej i w zależności od rozpoznania podjęcie dalszych działań na rzecz osób w kryzysie, by zapewnić im kompleksową pomoc,
- stała współpraca z instytucjami w zakresie rozwiązywania problemu przemocy i realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej funkcjonuje zespół interdyscyplinarny w skład, którego wchodzi pracownicy PCPR w Rzeszowie, OIK w Górnio, w tym psycholog, pedagog, pracownicy socjalni, w razie potrzeby do zespołu zapraszani są przedstawiciele różnych służb i instytucji z terenów gmin powiatu. Pamiętaj, że przemoc w rodzinie to zamierzone i wykonywane przez siłę działania przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody!

### TE ADRESY WARTO ZNAĆ:

#### Ośrodek Interwencji Kryzysowej

ul. Rzeszowska 5 (pawilon 7), 35-051 Górnio  
tel. (17) 772 88 35; tel. kom. interwencyjny 885 696 640  
e-mail: oik.gorno@poczta.fm

#### Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów  
tel. (17) 867 14 72 (kancelaria).

*Rodzic na zastępstwo...*  
„Rodzina synonim bezwarunkowej miłości”

Tych, którzy chcieliby przyjąć dziecko pod swój dach, którzy chcieliby dać mu szczęście i miłość, sprawić, że smutne oczy znów zabłysną iskierką radości



### INFORMUJEMY

Iż mogą stworzyć **RODZINĘ ZASTĘPCZĄ** dla dzieci pozbawionych opieki ze strony rodziny naturalnej oraz dla wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Jeżeli jesteś człowiekiem odpowiedzialnym, osobą godną zaufania, jeśli kierujesz się potrzebą serca...

### Przyjdź lub zadzwoń!

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie

ul. S. Batorego 9

35-005 Rzeszów

Tel: 17 862-00-31,

795-576-398

## Zasady rozliczania czasu pracy pracowników przebywających na delegacji



*Zasady rozliczania czasu pracy pracowników w delegacji zostały wykształcone przez orzecznictwo i doktrynę prawa pracy. Nie*

*wynikają natomiast wprost z przepisów prawa pracy. Rozliczenie czasu pracy pracownika delegowanego w podróż służbową następuje na podstawie rozkładu czasu pracy obowiązujących w jego stałym miejscu pracy.*

Obowiązek odbywania podróży służbowych wynika z samej istoty stosunku pracy i pracownik nie może odmówić ich odbycia, poza wyjątkami przewidzianymi w przepisach prawa. Z przepisu art. 100 § 1 kodeksu pracy (dalej jako k. p.), wynika obowiązek pracownika do wykonywania pracy sumiennie i starannie oraz stosowania się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy. Takim poleceniem będzie obowiązek wykonania pracy w konkretnym miejscu wskazanym przez pracodawcę, które będzie leżało poza:

- miejscowością siedziby pracodawcy,
- stałym miejscem pracy pracownika.

Zgodnie z art. 775 § 1 k.p., pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy, przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową. Z kolei, zgodnie z art. 128 § 1 k.p., czasem pracy jest czas, w którym pracownik pozostaje w dyspozycji pracodawcy w zakładzie pracy lub w innym miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy. Podróż służbową jest, zatem czasem pracy o tyle, o ile pracownik podczas tejże podróży wykonywał pracę.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, czas dojazdu i powrotu z miejscowości stanowiącej cel pracowniczego podróży służbowej oraz czas pobytu w tej miejscowości nie są pozostawianiem do dyspozycji pracodawcy w miejscu wyznaczonym do wykonywania pracy lecz w zakresie przypadającym na godziny normalnego rozkładu czasu pracy podlegają wliczeniu do jego normy (nie mogą być od niej odliczone), nato-

miast w zakresie wykraczającym poza rozkładowy czas pracy mają w sferze regulacji czasu pracy i prawa do wynagrodzenia doniosłość o tyle, o ile uszczuplają limit gwarantowanego pracownikowi czasu odpoczynku. Oznacza to, że za czas podróży służbowej zawsze zaliczany jest do czasu pracy, o tyle, o ile przypada w harmonogramowych godzinach pracy pracownika. Jeżeli zatem pracownik wskutek podróży służbowej nie może wypracować swojego normalnego czasu pracy, wówczas zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas niewypracowany z powodu podróży.

Trzeba nadmienić, że nietypowa podróż służbowa polegająca na ciągłym przemieszczaniu się z jednego do innego miejsca (miejscowości) wykonywania zajęć stanowiących przedmiot obowiązków pracowniczych (np. kierowca), jest sposobem wykonywania pracy i powinna w całości kwalifikowana jako czas pracy. Dodać trzeba, że pracownikowi delegowanemu do innej miejscowości w końcowych godzinach dnia pracy bądź bezpośrednio po ich zakończeniu przysługuje wynagrodzenie za pracę wykonaną w godzinach nadliczbowych, do których wlicza się także czas przejazdu związany z wykonaniem pracy. W sytuacji, gdy na skutek odbywanej przez pracownika podróży służbowej, powstaje praca w godzinach nadliczbowych, pracodawca ma obowiązek zrekompensować tę pracę w postaci wynagrodzenia wraz z odpowiednim dodatkiem z tego tytułu (zgodnie z art. 1511 k.p.) lub też w postaci czasu wolnego udzielanego do końca okresu rozliczeniowego w stosunku 1:1,5, jeśli decyduje o tej formie rekompensaty podejmuje pracodawca albo po zakończeniu okresu rozliczeniowego, lecz w stosunku 1:1, jeśli to pracownik występuje z wnioskiem o dokonanie takiej rekompensaty pracy w godzinach nadliczbowych.

Zgodnie z art. 133 § 1 k.p. nieprzerwany odpoczynek tygodniowy powinien trwać nie mniej niż 35 godzin, obejmując co najmniej 11 godzin odpoczynku dobowego. Zasada 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku dobowego nie dotyczy jednak pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy oraz przypadków konieczności prowadzenia akcji ratowniczej w celu

ochrony życia lub zdrowia ludzkiego, ochrony mienia lub środowiska albo usunięcia awarii. Wymienionym osobom w okresie rozliczeniowym przysługuje równoważny okres odpoczynku. Obowiązek zapewnienia odpoczynku dobowego może nie być zrealizowany również wobec osób zatrudnionych w systemie równoważnym, gdy następuje wydłużenie dobowej normy czasu pracy do 16 lub 24 godzin. W takim przypadku naruszony wymiar 11 godzin dobowego odpoczynku należy zrównoważyć bezpośrednio po każdym okresie wykonywania pracy w przedłużonym dobowym wymiarze czasu pracy.

Wpływ podróży służbowej na odpoczynek pracownika po części reguluje także przepis § 3 pkt 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy. Zgodnie z dyspozycją ww. przepisu, jeżeli pracownik powrócił z podróży służbowej w takim czasie, że do rozpoczęcia godzin pracy pozostało mniej niż 8 godzin, to może zwolnić się z obowiązku świadczenia pracy w tym dniu. Usprawiedliwieniem nieobecności w takim przypadku jest samo oświadczenie pracownika potwierdzające odbycie podróży służbowej w określonym czasie, w warunkach uniemożliwiających odpoczynek nocny.

### Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jednolity: Dz.U. 1998 r. Nr 21 poz. 94 z późn. zm.);

- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania pracownikom zwolnień od pracy (Dz.U. 1996, Nr 60, poz. 281).

### Dyżury Przewodniczącego Zarządu Osiedla

w każdy trzeci wtorek miesiąca  
w godz. od 17.00 do 18.00  
w pomieszczeniach byłego muzeum, wejście od biblioteki, tel. (17) 22-19-410.

**Najbliższy dyżur: 18 grudnia br.**

# Dzieje tyczyńskiej oświaty od XV wieku do 1939 r.

## Szkola

O pierwszym budynku szkolnym wiemy tylko tyle, że stał na jakimś dziedzińcu. Był z pewnością z drzewa, jak wszystkie budynki parafialne. Z wizytacji **ks. dziekana Skibińskiego** w 1812 roku powstał zapis: *Niedaleko od kościoła znajduje się trywialna szkoła drewniana, dla młodzieży niewygodna, a dla zdrowia szkodliwa, położona w miejscu górzystym, do którego trudny jest dostęp w czasie śniegów i deszczy, od kościoła bardzo oddalona. Ta szkoła jest bliska ruiny. Koniecznie trzeba wybrać inne miejsce.* Ten budynek niedługo służył jako szkoła. A że nowego nie miał kto wystawić, wydzierżawiano po różnych domach izbę szkolną i mieszkanie dla nauczyciela, aż w 1844 roku kosztem **hrabiego Wodzickiego** plac zakupiono i dom szkolny został wystawiony.

Od tego momentu szkoła była blisko kościoła – po drugiej stronie ulicy od strony wschodniej. Była zbudowana z drzewa jodłowego, miała 16 metrów długości i 6 metrów szerokości. Izba szkolna miała wymiary 6 na 8 metrów. Przy szkole było podwórze i ogródek szkolny.

Wybudowanie szkoły z drzewa jodłowego nie było wielkim osiągnięciem jak na miasteczko Tyczyn. Szkoła szybko okazała się niewygodna i za mała. Trzeba było myśleć niedługo po jej otwarciu o nowym budynku, lepiej przystosowanym do nauki.

Tymczasem powstają szkoły w podtyczyńskich wsiach – jako przejaw rosnącego uświadczenia chłopów. W 1845 roku otwarto szkołę w Hermanowej, zbudowaną kosztem szlachcica **Henryka Jędrzejewicza**.

W 1847 roku szkołę otrzymał Budziwój, a w 1852 roku **ks. Olcyngier** poświęcił szkołę w Kielnarowej, powstała dzięki staraniom **wójty Wawrzyńca Jopka**.

W 1875 roku szkoła w Tyczynie została upaństwowiona i przyznano jej drugą osobę do pracy. Stara szkoła już nie wystarczała, trzeba było wynająć w Rynku drugą izbę szkolną. Do roku

1880 dzieci uczyły się w wynajętym pomieszczeniu u szynkarki **Hanny Goldman**. W 1877 roku gmina zakupiła sąsiadujący ze starą szkołą dom, stykający się z budynkiem szkoły od strony południowej. Budynek zakupiono od **Anny Ostafilowej** – wdowy po mistrzu murarskim, budowniczym niektórych kamienic w Tyczynie.

Starą szkołę i zakupiony budynek zburzono, a część materiałów odsprzedano Żydom, planując na powiększonym placu wybudować nowy, murowany budynek szkolny.

W sierpniu 1879 roku położono kamień węgielny pod nową szkołę, poświęcony przez **ks. Olcyngiera**. W uroczystości brał również udział **hrabia Ludwik Wodzicki**. W październiku 1880 roku **ks. Olcyngier** poświęcił nowy budynek, który powstał w ciągu



Budynek dawnej szkoły

jednego roku. Była to budowla trójkonfiguracyjna, w skład której wchodziły: sutereny, parter i piętro. Budynek był obszerny jak na potrzeby szkoły, toteż znalazły się tam również pomieszczenia przeznaczone dla Urzędu Gminy, policji, strażników miejskich, straży pożarnej oraz areszt. Nauczyciel – kierownik otrzymał 2 pokoiki i kuchnię.

Klasy szkolne mieściły się w trzech salach, a Anna Ostafilowa zajmowała jeden pokój (za swój dom policzyła Gminie o wiele mniej, niż dawali jej tyczyńscy Żydzi). Po jej śmierci w 1885 roku pokój ten przeznaczono dla młodych nauczycieli. Straszliwy rok 1914 zakłócił spokojną pracę szkoły. Jak

wspomina **ks. Franciszek Malak**:

„Pierwszego września 1914 roku rozpoczęto naukę, która trwała do siedemnastego września. Na nowo rozpoczęto naukę w kwietniu 1915 roku, ale ze względu na przechodzący front walczących wojsk przerwano ją, by wznowić w czerwcu 1915 roku”. Działalność szkoły trwała do czerwca 1916 roku. W listopadzie 1918 roku powstała wolna i niepodległa Polska,

a z nią nowe oczekiwania społeczeństwa.

W następnym numerze GT – Tyczyńska oświata w latach 1918 - 1939.

### Zarząd Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej

składa serdeczne podziękowania

**Panu Tadeuszowi Dyklowi**

za wykonanie i bezpłatne przekazanie dla Towarzystwa nowych legitymacji członkowskich.

Dziękujemy

## „Wypłyn na głębie” – spotkanie z ojcem Janem Górą

Rozpoczął się rok wiary ogłoszony przez **papieża Benedykta XVI**, w którym Ojciec Święty wzywa do pogłębienia relacji z **Chrystusem**, który jest drogą i nadzieją dla każdego człowieka. Szczególnie tej nadziei i drogowskazów, aby lepiej żyć i patrzeć jasno w przyszłość, potrzebują młodzi ludzie, którzy jak mówił **bl. Jan Paweł II** są *nadzieją Kościoła i stróżami poranka*. W dzisiejszym świecie, w którym często brakuje autorytetów i wzorców do naśladowania, potrzeba świadków, którzy wskażą właściwą drogę i kierunek.

Takim świadkiem i autorytetem, jak również wielkim przyjacielem młodych ludzi, jest **o. Jan Góra**, który wraz ze swoim uniwersyteciem przyjechał do naszego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tyczynie na zaproszenie pani dyrektor mgr **Bożeny Żurawskiej** oraz katechetów. Nim o. Jan spotkał się z młodzieżą, odbyło się spotkanie z panem **burmistrzem dr. Janem Hermaniukiem**, który wręczył ojcu pamiątkowy album i podziękował za przybycie do naszej szkoły. Później nasi goście spotkali się z gimnazjalistami. O. Jan i młodzi ludzie, którzy z nim przyjechali, zachęcali młodzież, aby szła śladami ewangelii i aby Chrystus był ich wzorem i najlepszym przyjacielem w rozwiązywaniu ich problemów oraz w walce o dobre życie.



Ojciec Jan Góra przed budynkiem tyczyńskiego gimnazjum

Młodzi dzielili się świadectwem swojej wiary, ukazując, że można ją przeżywać radośnie. Chcieli też pokazać, że warto iść za wskazaniem naszego wielkiego patrona **bl. Jana Pawła II**. Mówił On do młodych zgromadzonych na Polach Lednickich: *Niech lampy waszej wiary, nadziei i miłości nigdy nie gasną. Niech będą światłem dla świata*.

Ojciec Jan starał się pokazać, że wielu młodych ludzi w Polsce nie wstydzi się swojej wiary i podążania za Chrystusem oraz świadczenia o Nim swoim postępowaniem. Takim miejscem, gdzie się gromadzą co roku, aby naładować *duchowy akumulator*, jest Lednica, na którą przyjeżdża kilkadziesiąt tysięcy młodych ludzi z całej Polski. Szukają oni Chrystusa, bo wiedzą, że On ich nigdy nie zawiedzie. On jest tym, który kocha każdego. Warto w tym miejscu zacytować słowa Jan Pawła II, które skierował do młodych zebranych na Polach Lednickich w 2004 roku: *Droży Młodzi przyjaciele! Chrystus pyta Każdego i Każdą z was: „Czy miłujesz?”. Chrystus pyta: „Czy miłujesz Mnie?”. Chrystus pyta: „Czy miłujesz Mnie bardziej?”. Wejdz w głębie swego młodego serca. Tam znajdziesz odpowiedź. Miłość jest w Tobie. To Boży dar. A zatem patrz w przyszłość i nie bój się powiedzieć Chrystusowi: „Tak”. Choć to miłość wymagająca, nie bój się kochać Chry-*

*stusa. On pierwszy nas umiłował – umiłował do końca.*

Na zakończenie o. Jan wszystkich nas zaprosił na kolejne spotkanie lednickie, które odbędzie się w pierwszą sobotę czerwca 2013 r. Zapewniał, że wraca się z tego spotkania odmienionym miłością Chrystusa i spotkaniem z innymi młodymi ludźmi z różnych zakątków naszej Ojczyzny.

Warto jeszcze raz zacytować słowa naszego Patrona: *Wypłyn na głębie! Zawierz Chrystusowi, pokonaj słabość i niechęć i na nowo wypłyn na głębie! Odkryj głębie własnego ducha. Wnikaj w głębie świata. Przyjmij słowo Chrystusa, zaufaj Mu i podejmij swoją życiową misję. Ludzie nowego wieku oczekują twojego świadectwa. Nie bój się! Wypłyn na głębie! Jest przy tobie Chrystus.*

AGATA DOMINO, JANUSZ LEGĘĆ

## Z wizytą w Krakowie

Z inicjatywy TMZT 5 października br. uczniowie klasy Va i Vb SP w Tyczynie wraz z wychowawcami Agatą Domino i Januszem Legęciem udali się na wycieczkę do Krakowa. Celem wyjazdu było poznanie sylwetek królów polskich związanych z historią Tyczyna: **Kazimierza Wielkiego**, **Władysława Jagielly** i **Św. Królowej Jadwigi**, która w czasie wyprawy na Ruś Halicką w 1387 r. modliła się przed obrazem MB Boreckiej. Dzieci zwiedzanie Krakowa rozpoczęły od spaceru brzegiem Wisły, gdzie oczekiwał ich Smok Wawelski. Następnie udały się na dziedziniec zamkowy, zwiedziły Katedrę Wawelską, wieżę z Dzwonem Zygmunta oraz Groby Królewskie. Na trasie ich wycieczki znalazły się także: Sukiennice, Kościół Mariacki, Pomnik A. Mickiewicza, Barbakan, Brama Floriańska. W drodze do autokaru uczniowie odwiedzili miejsce, gdzie T. Kościuszko składał przysięgę, byli też pod słynnym „oknem papieskim” na ul. Franciszkańskiej.

Wracając do Tyczyna, uczestnicy wycieczki wzięli udział w konkursie wiedzy historycznej pt. „Królowie polscy związani z Tyczynem”. Laureatami konkursu zostali: Mikołaj Burz (I miejsce), Joanna Madera (II), Patrycja Rzyhak (III).

Serdecznie dziękujemy TMZT za ufundowanie nagród dla uczestników konkursu i pokrycie części kosztów wycieczki. W opiece nad wycieczkowiczami wspomagały nas panie **Elżbieta Domino** i **Zofia Domino** – członkinie TMZT, za co również gorąco dziękujemy.



## Patriotyczna uroczystość w Hermanowej

*Błękitne rozwińmy sztandary  
czas wstrząsnąć zwątpienia już pieśń  
Niech w sercach zagorze znicz wiary  
I gromka niech ozwie się pieśń.  
Spod znaku Maryi rycerski my huf,  
Błogosław nam Chryste na bój.  
Stajemy jak Ojciec, by służyć Ci znów,  
My Polska, my Naród, Lud Twój.*

W niedzielę, w Święto Niepodległości wieś Hermanowa przeżywała historyczne wydarzenie, które rozpoczęła uroczysta msza św. celebrowana w intencji Ojczyzny oraz za zmarłych i żyjących żołnierzy AK pod przewodnictwem **ks. proboszcza Wiesława Bednarza**. Uczestniczyli w niej byli żołnierze AK, przedstawiciel Wojska Polskiego - **Tadeusz Homa**, zaproszeni goście oraz poczty sztandarowe OSP, AK i SP. W homilii **ks. prałat Józef Bednarczyk** przypomniał wydarzenia związane z Niepodległością Polski i nawiązał do obecnych czasów, aby i dzisiaj budzić w sumieniach poczucie odpowiedzialności za losy Ojczyzny. Po mszy św. młodzież KSM-u przedstawiła krótki program patriotyczny oraz złożyła życzenia i wręczyła kwiaty obecnym na mszy św. byłym żołnierzom AK i sanitariuszce pracującej w szpitalu polowym.



Od lewej: Marta Leniart, Stefania Obara, Stanisław Obara, Mieczysław Skotnicki, Krzysztof Skotnicki

Następnie o godz. 13.00 przed budynkiem Szkoły Podstawowej **dyrektor Renata Prokop** powitała zaproszonych gości, po czym nastąpiła podniosła uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy upamiętniającej funkcjonowanie szpitala polowego placówki AK „Topola” w budynku tutejszej szkoły. Tablica została ufundowana przez Samorząd Wiejski i umieszczona na ścianie starego budynku. Jej odsłonięcia dokonał Członek Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej – Założyciel Koła w Tyczynie **major Mieczysław Skotnicki ps. „Głóg”** oraz Przewodnicząca Koła **porucznik Stefania Obara ps. „Stefa”**. Na tablicy widnieje napis:

*W tym budynku w dniach od 28 lipca do 7 sierpnia 1944 roku działał szpital polowy placówki Armii Krajowej „Topola”, stanowiący zaplecze medyczne w czasie i po Akcji Burza. Szpitalem kierował lekarz **Ludwik Obara ps. „Rivanol”** i jego zastępca **Józef Klimecki ps. „Smyk”**, a obsługę stanowiły sanitariuszki z Wojskowej Służby Kobiet z Hermanowej i Tyczyny. Stale hospitalizowanych było w nim dziewięciu żołnierzy Armii Krajowej rannych w czasie bitwy o Tyczyn. Pomocy*

*medycznej udzielano również ludności cywilnej. Wyposażenie i wyżywienie dla szpitala zapewnili mieszkańcy Hermanowej.*

Poświęcenia tablicy w asyście kapłanów dokonał duszpasterz Światowego Związku Żołnierzy AK - Okręgu Rzeszów **ks. prałat Władysław Jagustyn**. Kwiaty złożyli: były żołnierz AK **Tadeusz Mrocza**, sołtys wsi **Marta Leniart**, poseł **Anna Pakuła-Sacharczuk** wraz ze **Stanisławem Micałem** - Przewodniczącym Prezydium Podkarpackiej Rady do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Uczniowie szkoły uświetnili uroczystość pięknym programem patriotycznym, który przygotowali wraz z nauczycielami.

W uroczystości wzięli również udział: Burmistrz dr **Jan Hermaniuk**, Przewodniczący RM **Adam Skowroński**, pro-



Złożenie kwiatów pod odsłoniętą tablicą



Zaproszeni goście

boszcz z Tyczyna **ks. dr Marian Czenczek**, **ks. Edward Niemiec**, członkowie ŚŻŻAK **Lidia Dekiel** i **Aniela Borowiec** oraz członkowie Towarzystwa Przyjaciół AK.

W tym miejscu w imieniu mieszkańców wsi i Samorządu Wiejskiego pragnę serdecznie podziękować wszystkim zaproszonym gościom i uczestnikom tej patriotycznej uroczystości. Szczególne podziękowania kieruję dla **ks. proboszcza Wiesława Bednarza**, p. **Janusza Skotnickiego** oraz **dyrektora szkoły Renaty Prokop** za wszelką pomoc w przygotowaniu uroczystości.

## Święto Niepodległości

*Przeszło tysiącletnia historia naszego państwa obfitowała w wiele wydarzeń. Były okresy wzlotów i upadków, lecz najbardziej tragiczny okazał się koniec wieku osiemnastego. Wtedy to trzej potężni sąsiedzi Polski, korzystając z osłabienia naszego kraju, podzielili nasze ziemie pomiędzy siebie, wprowadzając własne rządy. Katastrofa rozbiorów i utrata państwowości nie załamały jednak narodu polskiego. Wola przetrwania i uparte dążenie do odzyskania niepodległości stały się podstawą do odrodzenia wolnej Ojczyzny. Polska po ponad stu dwudziestu latach niewoli pojawiła się znowu na mapach świata.*

Jak w tym roku w Tyczynie świętowaliśmy jubileusz 94. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości? Uroczystość rozpoczęła msza św. w tyczyńskim kościele parafialnym, podczas której homilię wygłosił **proboszcz ks. dr Marian Czenczek**. We mszy św. wzięły udział władze samorządowe z **Burmistrzem dr Janem Hermaniukiem** i **Przewodniczącym Rady Miejskiej w Tyczynie Adamem Skowrońskim** na czele, a także dyrektorzy placówek oświatowych, instytucji oraz licznie zgromadzeni mieszkańcy. W tym dniu nie mogło zabraknąć pocztów sztandarowych wszystkich jednostek straży pożarnej, szkół i organizacji. Po Mszy św., prowadzeni przez Orkiestrę Dętą WSK i M-GOK w Tyczynie, w uroczystym pochodzie, udaliśmy się pod pomnik Czynu Patriotycznego, a następnie pod tablicę upamiętniającą uchwalenie Konstytucji 3 Maja. W tych szczególnych miejscach złożone zostały kwiaty i wieńce. Druga część niedzielnych uroczystości odbyła się w sali widowiskowej M-GOK w Tyczynie. Rozpoczęło ją wspólne odśpiewanie fragmentu hymnu polskiego. Następnie Burmistrz Tyczyna w swoim wystąpieniu krótko przypomniał o randze obchodzonego święta i naszej trudnej historii. W szczególną atmosferę Święta z okazji 11 listopada wprowadził nas występ dzieci ze Szkoły Podstawowej w Matysówce. Do występu uczniów przygotowywały panie:



**Barbara Wawrzynkiewicz, Wanda Drabicka.** To im należy podziękować za chwile wzruszeń oraz symboliczne, a zarazem przemawiające do wyobraźni, pokazanie dramatu trzech rozbiorów Polski.



### Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Zarząd Koła w Tyczynie

Składamy serdeczne podziękowanie **Pani Marcie Lenart** Sołtysowi Wsi Hermanowa i **Samorządowi Wsi Hermanowa** za ufundowanie oraz zorganizowanie odsłonięcia i poświęcenia tablicy upamiętniającej funkcjonowanie w 1944 r. szpitala polowego Armii Krajowej placówki „Topola” w Szkole Podstawowej w Hermanowej. Ten piękny gest pozwoli zachować w pamięci mieszkańców chlubne wydarzenie z lokalnej historii. Niech będzie ono przykładem poświęcenia naszych rodaków podejmowanego w imię wolności Ojczyzny. Dziękujemy również **Pani Renacie Prokop** dyrektor Szkoły Podstawowej w Hermanowej za zorganizowanie pięknej, patriotycznej części artystycznej i prowadzenie uroczystości w szkole. Podziękowania kierujemy również pod adresem **Księdza Proboszcza Wiesława Bednarza** za zaangażowanie w wykonanie tablicy, odprawienie mszy świętej i współudział w organizacji uroczystości.

**por. STEFANIA OBARA**

**mjr MIECZYŚLAW SKOTNICKI**

*Tam w pustym polu samotna mogiła  
jesion wzniosł nad nią swych gałęzi kiście  
krzyż litościwe ramiona rozchyła  
i leć wolno żółte zwiędłe liście  
i nikt z nas nie wie  
kiedy w której stronie  
oczekiwały go w łzach oczy matki  
biegły ku niemu spracowane dłonie  
i lat steranych czekały ostatki  
i może tylko ten jesion wyniosły  
w godzinie mroku  
albo w jakieś rano  
usłyszał cichy szepot żaloszny  
- mamo moja mamo -  
nie miał orderów  
tylko wstęga krwi  
popłynęła przez mundur zielony  
to ona duszę jego z Polską sprzegła  
życie zmierzyla według Bożej wiary  
bracie daleki  
nieznany żołnierzu  
niech śpi spokojnie twe serce otwarte  
słyszysz  
wolności dzwon w Polsce uderzył  
twe młode życie  
nie poszło na marne*

Anna M. Nowak, *Na dzień 11 listopada po 123 latach niewoli*

# INFORMACJE Z GIMNAZJUM W TYCZYNIE

## Etnoblogerzy

Jesteśmy uczniami Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tyczynie. Od września br. bierzemy udział w programie edukacyjnym „**ETNOLOG – zaloguj się na ludowo**” prowadzonym przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z Pracownią Etnograficzną im. W. Dynowskiego i Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie. Nasza grupa liczy 14 uczniów z klas pierwszych i drugich, naszymi opiekunami są: **mgr Danuta Kozińska** i **mgr Andrzej Haloń**.

Uczestnicząc w programie, odkrywamy na nowo lokalną kulturę, poznajemy tradycję i historię naszego regionu oraz przetwarzamy ją przy użyciu nowoczesnych mediów. Pracujemy metodą projektu. Prowadzimy Etno Bloga - publikujemy na nim cząstkowe informacje z przebiegu naszych działań.

Do tej pory poszerzyliśmy naszą wiedzę na temat historii Tyczyna, przeprowadziliśmy wywiady z mieszkańcami gminy na temat dawnych zwyczajów dożynkowych, dowiedzieliśmy się sporo na temat zwyczajów i tradycji weselnych, wyszukiwaliśmy i opisywaliśmy ruchome zabytki, komentowaliśmy wpisy na blogach innych uczniów.

Aktualnie przygotowujemy prezentację na temat zwyczajów powiązanych z Dniem Wszystkich Świętych i nagrywamy filmik pt. *Wieczne zajęcia miejscowej ludności w długie zimowe wieczory*. Zainteresowanych naszą pracą w projekcie *ETNOLOG – zaloguj się na ludowo* zapraszamy do odwiedzenia strony [www.blogiceo.nq.pl/bloggersi/](http://www.blogiceo.nq.pl/bloggersi/).

Informację przygotowali uczniowie:  
**A. Rakoczy, G. Bęben, I. Zoremba i M. Knutel**

KAROLINA PONDO

## W Karpackiej Troi

26 września br. klasa 3b uczęszczająca do Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tyczynie udała się na wycieczkę do Karpackiej Troi w Trzcinicy k. Jasła.

Wycieczka była główną nagrodą w ubiegłorocznym konkursie przepro-

wadzonym podczas Dnia Angielskiego i została sfinansowana przez **p. dyrektora Bożenę Żurawską**. Opiekę nad uczniami sprawowali: wychowawczynie **p. Paulina Bartnicka** oraz nauczyciel historii **p. Piotr Ledwoń**.

Po półtoragodzinnej podróży dotarliśmy do Troi. Na miejscu czekał pan przewodnik, który oprowadził nas po wystawie.

Mogliśmy zobaczyć m.in. autentycznej wielkości figury przedstawiające podobizny naszych przodków zamieszkujących niegdyś tamte okolice. Dowiedzieliśmy się także, czym trudnił się nasi przodkowie, jak ubierali się i jakich narzędzi używali do wykonywania codziennych prac.

Następnie zwiedziliśmy wioskę składającą się z chat zbudowanych na wzór tych znajdujących się tu we wczesnym średniowieczu. Zobaczyliśmy także pozostałości po dawnych wałach obronnych znajdujących się w tej okolicy.

Później udaliśmy się do budynku, w którym wcześniej obejrzelśmy wystawę. Tu wzięliśmy udział w wykładzie na temat starożytnej Grecji - jej kultury i sztuki. Dowiedzieliśmy się wielu ciekawych rzeczy.



Po zakończeniu wykładu, bogatsi o nową wiedzę, udaliśmy się w drogę powrotną do Tyczyna.

Wycieczka była dla nas miłą odskocznią od codziennej, szarej, uczniowskiej rzeczywistości. Mamy nadzieję, że w naszej szkole w dalszym ciągu organizowane będą tego typu wy-

cieczki, które nie tylko poszerzają wiedzę, ale są także ciekawym sposobem spędzenia wolnego czasu.

OD REDAKCJI:

*Miejsce, w którym powstał Skansen należy do najważniejszych stanowisk archeologicznych w Polsce. W trakcie prac wykopaliskowych znaleziono tu ponad 160 tys. zabytków, m.in. naczyń, wyrobów z ceramiki, krzemienia, kości i rogu, a także brązu i żelaza. Odkryto tu również jedną z pierwszych silnie ufortyfikowanych osad znanych z terenu Polski, która powstała w początkach epoki brązu, ponad 4000 lat temu! (źródło: [www.karpackatroja.pl](http://www.karpackatroja.pl))*

SYLWIA SKIBA

## Wolontariuszki

W dniach 29 - 31 października br. w Publicznym Gimnazjum w Tyczynie gościliśmy wolontariuszki z Gruzji i Kolumbii. Wizyta była możliwa dzięki nawiązaniu współpracy z międzynarodo-



wą organizacją AIESEC, zajmującą się promowaniem kultur narodowych na całym świecie.

Wolontariuszki przybliżyły młodzieży kulturę swych krajów – tak odmienną i obcą dla nas. Nasi uczniowie przez 3 dni uczestniczyli w zajęciach, podczas których wolontariuszki w ciekawy sposób opowiadały o Gruzji i Kolumbii, prezentując dodatkowo zdjęcia i filmy. Przedstawiły panujące tam zwyczaje, tradycje oraz problemy, z jakimi zmagają się mieszkańcy obu krajów.

Spotkania odbywały się w języku angielskim, więc uczniowie nie tylko mieli okazję zgłębić wiedzę o tych państwach, ale również wzbogacić swój język.

Były to ciekawe lekcje kulturowe, uczące tolerancji i otwartości na inne narodowości.

## Spotkania w Bibliotece

„Bezpieczne dziecko” – pod takim hasłem na **Oddziale dla Dzieci** odbyły się zajęcia dla *Wędrowniczków* (wych.: Z. Ślomp, S. Franczyk) i *Skrzatów* (wych.: Teresa Leniart, s. Korneliusza - M. Tokaj) - dzieci z Przedszkola Zgromadzenia Sióstr Świętego Dominika w Tyczynie.

Jak należy zachowywać się na drodze? Jak bezpiecznie przechodzić przez jezdnię? - to tylko niektóre tematy poruszone podczas spotkania z dziećmi. Zajęcia uzupełniła prezentacja multimedialna przygotowana przez bibliotekarzy oraz bajka o bezpiecznym podróżowaniu samochodem. Spotkania z dziećmi odbywają się w ramach współpracy biblioteki oraz przedszkola prowadzonego przez tyczyńskie siostry zakonne.



\* \* \*

Listopadową propozycją biblioteki skierowaną do czytelników dorosłych było spotkanie autorskie z **panem Władysławem Ocieczkiem** – autorem autobiograficznej książki pt. „Życie po Naprawie”. Odbyło się ono 9 listopada br. w pomieszczeniach byłego Muzeum Regionalnego. Uczestnicy mieli możliwość wysłuchania opowieści autora, również w gwarze góralskiej, m.in. o jego czasach młodości i o tym, jak powstawała książka. Nie mogło zabraknąć oczywiście dobrego humoru, którym pan Władysław zarażał publiczność. Zainteresowani mogli otrzymać książkę z autografem autora.



Czas na autograf...



Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie  
ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, Tel./fax: 17 22-19-410



W każdy czwartek października seniorzy zainteresowani doskonaleniem swoich umiejętności komputerowych, poznawali tajniki internetu, zakładali pocztę elektroniczną, pracowali z edytorem tekstu. Nasi słuchacze okazali się bardzo pilnymi uczniami. Mamy nadzieję, że wiedzę, którą zdobyli wykorzystają w przyszłości. Tego im życzymy.

\* \* \*

W ramach współpracy między bibliotekami szkolnymi i publicznymi - MiGBP w Tyczynie odwiedziła wraz z dwoma klasami pierwszymi Zespołu Szkół w Tyczynie **pani Bogusława Pietruszka**. Podczas spotkania uczniowie zapoznali się z naszym księgozbiorem podręcznym i katalogiem elektronicznym, poznali też wydawnictwa regionalne. Dla nas, bibliotekarzy, są to miłe odwiedziny, tym bardziej, że uczniowie tyczyńskiego liceum w przeważającej większości nie są mieszkańcami naszej gminy.

\* \* \*




W październiku **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie** otrzymała z **Biblioteki Narodowej** dotację w wysokości 6 200 zł. na realizację zadania „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”.

Biblioteka zobowiązana jest do wydania jednej trzeciej dotacji na publikacje dla dzieci i młodzieży. Szczegółowe informacje jakie książki zakupiliśmy znajdują się na naszej stronie internetowej: **www.tyczyn-biblioteka.pl** w zakładce **projekty 2012**.

**Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie**

zaprasza na spotkanie  
ze

**Stanisławem Orłowskim**

- znanym przewodnikiem beskidzkim,  
przewodnikiem po Muzeum Historycznym  
w Sanoku oraz członkiem PTTK.

**5 grudnia (środa), godz. 17.00,**  
**Biblioteka Publiczna w Tyczynie**





## Centrum w Kielnarowej

W niedzielę 14 października br. odbyło się otwarcie i poświęcenie gruntownie zmodernizowanego Domu Ludowego w Kielnarowej, który teraz nosi nazwę: **Centrum Rekreacyjno-Kulturalne**. Remont budynku, budowa boiska oraz zagospodarowanie terenu wokół możliwe były dzięki współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi” objętego PROW na lata 2007-2013. W wyniku realizacji projektu, oprócz remontu Domu Ludowego, powstała infrastruktura, która umożliwi stworzenie oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej dla wszystkich mieszkańców. Obiekt został przystosowany do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Uroczystość otwarcia, na którą zaproszono mieszkańców, a także przedstawicieli władz lokalnych, wojewódzkich i powiatowych, rozpoczęła się mszą św., po której w pochodzie prowadzonym przez orkiestrę dętą wszyscy udali się do Cen-



trum Rekreacyjno-Kulturalnego. Oficjalnego otwarcia dokonał Burmistrz Tyczyna **Jan Hermaniuk**. Po jego wystąpieniu nastąpiło uroczyste przecięcie wstęgi przez: Przewodniczącą Sejmiku Województwa Podkarpackiego **Teresę Kubas-Hul**, Burmistrza Jana Hermaniuka, Radnych **Janusza Płodnia** i **Wacława Ciurę** oraz Sołtysa **Andrzeja Kalitę**.

W niedzielnej uroczystości nie mogło zabraknąć kapłanów: **Piotra Steczkowskiego** oraz **Sławomira Balawendra** - proboszcza parafii Kielnarowa, który dokonał poświęcenia obiektu. Zaproszeni goście wygłosili okolicznościowe przemówienia, podczas których wielokrotnie podkreślano zalety i walory estetyczne Centrum Rekreacyjno-Kulturalnego. Z listu od Marszałka Województwa Podkarpackiego **Mirosława Karapyty**, złożonego na ręce Burmistrza Tyczyna, mogliśmy usłyszeć m.in. takie słowa: *Pragnę pogratulować wszystkim Państwu i wyrazić słowa uznania dla zaangażowania i starań z jakimi dbają Państwo o rozwój swojej „Małej Ojczyzny”. Cieszę się, że chcą i umieją Państwo pielęgnować korzenie, z których wyrastają kolejne pokolenia. W ten sposób nie tylko integrują Państwo lokalną społeczność, ale dają mieszkańcom coś bezcennego – poczucie dumy z miejsca, w którym żyją. Tym bardziej gratuluję aktywnych działań na rzecz swojej wspólnoty. Korzystając z okazji, przekazuję serdeczne pozdrowienia dla wszystkich uczestników uroczystości.*

Słowa uznania i gratulacje popłynęły również z listu od Przewodniczącego Rady Powiatu **Stanisława Obary**. Burmistrz **Jan Hermaniuk** serdecznie podziękował za pomoc

w realizacji projektu Przewodniczącej Sejmiku Województwa Podkarpackiego **Teresie Kubas-Hul**, która w trakcie przemówienia wyraziła chęć dalszej pomocy i współpracy. Podziękowania przekazano też wykonawcy - **Firmie „AKAR”** z Rzeszowa.

Po części oficjalnej rozpoczęła się część artystyczna, podczas której zaprezentowały się: **Orkiestra Dęta WSK i M-GOK** oraz dziecięce zespoły taneczne „**Niezapominajki**”. Najmłodsi bawili się wspólnie z teatrem „**Bazyl**”. Kolejnym punktem programu był pokaz trialu rowerowego w wykonaniu jednego z najbardziej znanych i utalentowanych zawodników **Krystiana Herby**. Przed rozpoczęciem całego show **Piotrek Ciura** odczytał wiersz napisany specjalnie dla Krystiana przez Pana **Ryszarda Rzęsę**. Cały pokaz cieszył się ogromnym zainteresowaniem widzów, których Krystian wciągnął do wspólnej zabawy i dopingu podczas wykonywania kolejnych trudnych ewolucji. Każda kolejna coraz trudniejsza „sztuczka” nagradzana była gromkimi brawami. Krystian zaskakiwał swoją niewiarygodną sprawnością fizyczną i wielkimi umiejętnościami oraz ujmował skromnością i serdecznością. Podczas pokazu Mistrz nagradzał swoich kibiców koszulkami, a po pokazie rozdawał plakaty z dedykacją i swoim autografem. My również otrzymaliśmy taki plakat z dedykacją dla czytelników *Głosu Tyczyna*. Po pokazie został rozegrany mecz piłki siatkowej między drużynami **Północ** i **Południe Kielnarowej**. Kapitanami drużyn byli **ks. Piotr Steczkowski** i **ks. Sławomir Balawender**. Wygrała drużyna Południa Kielnarowej, jednak ostatecznie nie wynik był tu ważny, ale wspólna zabawa. Wygranymi i tak byli wszyscy. Gwiazdą wieczoru, na którą wszyscy z niecierpliwością czekali, był włoski wokalista **Roberto Zucaro**, który zaprezentował najpiękniejsze włoskie przeboje. W koncercie wystąpił z **Larysą Tsoy**, wzbudzając ogromny entuzjizm publiczności. Roberto i Larysa tworzą doskonały duet, ich bogate doświadczenie sceniczne pozwala na zachowanie swobody na scenie i wzajemne uzupełnianie się. Przy tym są bardzo sympatyczni i wciągają do zabawy publiczność. Dowodem na to było spontaniczne zaproszenie na scenę dzieci, które doskonale wczuły się w nastrój i tworzyły wspólną choreografię dla ich występu. Jestem przekonana, że wszyscy którzy uczestniczyli w tym koncercie zapamiętają go na długo.

Całości imprezy dopełniła zabawa taneczna z zespołem **Fo-bos**, przy muzyce którego wszyscy świetnie się bawili. Dodatkowymi atrakcjami były stragany z zabawkami dla dzieci, wata cukrowa, popcorn. Wszyscy chętni mogli poczęstować się grochówką oraz kielbaskami z grilla przygotowanymi przez **Ochotniczą Straż Pożarną z Kielnarowej**. Podczas niedzielnej imprezy nie mogło zabraknąć **Sekcji Luczniczej z Kielnarowej**, która zaprezentowała swoje umiejętności w strzelaniu do celu. Wszyscy odważni mogli spróbować też swoich sił w tej dyscyplinie sportu.

Serdecznie dziękuję organizatorom imprezy za pomoc i pracę włożoną w jej przygotowanie. Byli to: **M-GOK Tyczyn – DL w Kielnarowej**, **Rada Solecka**, **OSP w Kielnarowej**, **Klub Sportowy „Jar”**, **Biblioteka Publiczna**, a także **Pani Helena Synoś** (przygotowanie poczęstunku). Podziękowania za wsparcie finansowe należą się również: **Firmie „Jar” Ryszard Rzęsa** i **Jan Synoś z Kielnarowej**, Panom **Robertowi Książkowi** i **Jackowi Witkowi** oraz **Firmie „Szkółka drzewek i krzewów ozdobnych” Janusz Dziak z Tyczyna**.

Jeszcze raz wszystkim serdecznie dziękuję i mam nadzieję, że nowo otwarte Centrum Rekreacyjno-Kulturalne będzie służyło nam wszystkim.

DOROTA ZĄBEK, koordynator projektu

## „Ludowa tradycja...” - podsumowanie

*Cudze chwalmy - swoje poznajmy      bo dorobek nasz bogaty.  
razem tańczmy i śpiewajmy,      Niech wie każde pokolenie  
wijmy wieńce, róbmy kwiaty,      jakie jego są korzenie!*

11 listopada br. w Hermanowej odbyła się impreza finałowa projektu „Ludowa tradycja to nasza ambicja” realizowanego przez Zespół Śpiewaczy „Hermanowiacy”. Celem projektu było przekazanie tradycji ludowych szerszemu gronu celem ich zachowania, zainteresowanie społeczności, głównie młodego pokolenia, kulturą ludową przez taniec, śpiew i rękodzielnictwo. W ramach projektu odbyło się szereg zajęć rękodzielniczych, wicie wieńca dożynkowego, warsztaty bibułkarskie, warsztaty śpiewu oraz tańca ludowego. W zajęciach uczestniczyli dzieci, młodzież i dorośli. Udało się opracować choreografię do suity tańców rzeszowskich i nagrać do niej muzykę. Ponadto przygotowane i wystawione zostało widowisko obrzędowe „Żniwa już skończone” zawierające w swej treści zwyczaje i obrzędy dotyczące zakończenia żniw. Kultura ludowa stała się motywem, który połączył trzy pokolenia. Licznie zgromadzona w sali gimnastycznej SP w Hermanowej publiczność mogła zobaczyć efekty wspólnej pracy - widowisko, suitę tańców rzeszowskich w wykonaniu dzieci, wystawę zdjęć z warsztatów oraz niespotykane już dzisiaj woskowane kwiaty z bibuły. Goście degustowali również dania ze stołu regionalnego, m.in. żurek hermanowski, proziaki i swojski chleb ze smalcem.

Szczególne podziękowania składamy panu Burmistrzowi Tyczyna **Janowi Hermaniukowi**, ks. proboszczowi **Wiesławowi Bednarzowi**, dyrektor SP w Hermanowej **Renacie Prokop**, dyrektor M-GOK w Tyczynie **Zofii Matys**, pani **Edycie Sobieckiej** z Ośrodka „Działaj Lokalnie” Fundacji Generator Inspiracji, **Elżbiecie i Krzysztofowi Kocurom**, przyjaciółom z zespołów śpiewających działających na terenie naszej gminy, **Kapeli Wójta Tycznera**. Do pomocy w realizacji projektu zaangażowało się wiele osób, które do tej pory nie były związane z naszym zespołem. Wszystkim, którzy udzielali nam wsparcia i pomagali w realizacji projektu serdecznie dziękujemy.

Projekt dofinansowany został ze środków Programu „Działaj lokalnie VII” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i Ośrodek Działaj Lokalnie Fundację GENERATOR INSPIRACJI.

Więcej zdjęć z realizacji projektu można zobaczyć na stronie internetowej [www.sphermanowa.itl.pl](http://www.sphermanowa.itl.pl).



## KONKURS

### „Kolęda wyobraźnią malowana”



Konkurs skierowany jest do uczniów szkół podstawowych. Ma na celu: propagowanie wśród młodzieży sztuk plastycznych, umożliwienie uczniom twórczego wyrażania siebie, odkrywanie młodych talentów.

### REGULAMIN

**I. Organizatorem konkursu jest Centrum Dziedzictwa i Informacji Turystycznej w Tyczynie.**

**II. Ogólne zasady składania prac konkursowych.**

1. Konkurs przeznaczony jest dla uczniów szkół podstawowych, rozstrzygany będzie w dwóch kategoriach:

- grupa I (klasy I - III),
- grupa II (klasy IV - VI).

2. Do konkursu należy składać prace plastyczne wykonane w formacie **A3, A2** różnymi technikami.

3. Uczestnik ma prawo zgłosić do konkursu jedną pracę.

4. Oceniane będą tylko prace indywidualne.

5. Prace konkursowe należy nadsyłać pocztą lub dostarczyć osobiście do **8.12.2012 r.** do CDKiIT w Tyczynie (ul. Grunwaldzka 31) w godz. od **10:00 do 18:00 (wt. - sob.)**, tel. (17) 23-02-327, e-mail: [cdkiit@wp.pl](mailto:cdkiit@wp.pl).

6. Prace konkursowe powinny zawierać dane: imię i nazwisko autora, wiek, adres zamieszkania, adres e-mail, telefon.

7. Kryteria oceny: **pomysłowość, oryginalność, kreatywność, samodzielność oraz jakość nadesłanych prac.**

8. Do udziału w konkursie nie będą dopuszczone prace: wykonane przy pomocy członków jury, wykonane przez więcej niż jedną osobę, niezwiązane z tematem konkursu, nieprawidłowo opisane, niezgodne z założeniami regulaminowymi konkursu.

**III. Zasady uczestnictwa.**

1. Uczestnik konkursu zobowiązuje się do bezwzględnego przestrzegania niniejszego regulaminu.

2. Gdy praca zostanie nagrodzona, uczestnik konkursu wyraża zgodę na przetwarzanie i prezentację danych osobowych na stronach internetowych organizatora, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.

3. Organizator konkursu oceniać będzie zgodność prac z regulaminem, prace niezgodne z regulaminem nie będą kwalifikowane do części konkursowej.

4. Prace konkursowe oceni jury, w którego składzie znajdować się będą artyści plastycy, animatorzy kultury.

6. Decyzje jury są ostateczne, podejmowane większością głosów.

7. W przypadku otrzymania niewystarczającej liczby zgłoszeń Organizatorzy zastrzegają sobie możliwość wydłużenia terminu składania prac i przeniesienia finału konkursu na termin późniejszy.

8. Autor zgłaszający swoją pracę wyraża zgodę na wykorzystanie jej po zakończeniu konkursu, według uznania organizatora.

9. Autor wyraża zgodę na wykorzystanie nadesłanych przez siebie materiałów do celów promujących konkurs.

**IV. Nadsyłanie i ocena prac konkursowych:** o wynikach konkursu zwycięzcy zostaną powiadomieni e-mailowo lub telefonicznie do dnia **12.12.2012 r.** Finał konkursu, wernisaz prac oraz wręczenie nagród rzeczowych odbędzie się **14.12.2012 r. o godzinie 17:00.**

**V. Uwagi ogólne:** sprawami związanymi z przygotowaniem oraz przebiegiem konkursu zajmuje się **Zakia Cieślicka - Majka - specjalista ds. dziedzictwa kulturowego**, CDKiIT ul. Grunwaldzka 31, tel. (17) 23-02-327 e-mail: [cdkiit@wp.pl](mailto:cdkiit@wp.pl).

## Zwyczaje i obrzędy - kluczem do ojczyzny

### „Świątą rzeczą jest modlić się za zmarłych”

*Listopadowa pora skłania nas do refleksji nad przemijaniem ludzkiego życia, nad tym, co czeka nas po śmierci. W te dni szczególnie modlimy się za zmarłych, wierząc, że przez modlitwę i dobre uczynki możemy im pomóc, że wyprosimy Boże miłosierdzie duszom, które przebywają w czyśćcu.*

Katechizm Kościoła Katolickiego wyjaśnia, że „czyściec przeznaczony jest dla tych, którzy umierają w łasce i przyjaźni z Bogiem, ale nie są jeszcze całkowicie oczyszczeni, chociaż są już pewni swego wiecznego zbawienia” (KKK 1030).

Większość teologów uważa, że choć dusze czyścicowe same sobie pomóc nie mogą, to jednak mogą nas wspierać na ziemi. Według św. Katarzyny Genueńskiej, która doświadczyła pomocy dusz czyścicowych i napisała „Traktat o czyśćcu”, największą karą dla duszy czyścicowej jest rozłąka z Bogiem. Stąd za wszelką cenę będzie ona chciała z Nim się połączyć. Dusza sama będzie więc szukała miejsca, w którym mogłaby się oczyścić. Tym właśnie miejscem jest czyściec. Ogniem, który będzie ją palił i zadawał wielkie cierpienia, będzie miłość pragnąca za wszelką cenę połączyć się z Bogiem, lecz czująca, że jeszcze tego nie jest godna.

Dobłą okazją do modlitwy za zmarłych jest Uroczystość Wszystkich Świętych (1 XI), Dzień Zaduszny (2 XI) oraz cały miesiąc listopad. Dusze znajdujące się w czyśćcu, jak tylko odpokutują za przewinienia wobec Boga, prędzej czy później znajdą się w niebie. My, żyjący na ziemi, możemy skrócić im tę drogę do nieba, przychodząc z duchową, modlitewną pomocą.

Tradycja obchodów Święta Zmarłych jest niemal tak stara jak ludzkość. Początkowo wypisywano imiona zmarłych w osobnych zestawieniach, aby za nich się modlić. Zwyczaj ten znany był jeszcze w czasach apostołskich. Później rozpowszechniła się praktyka składania ofiar mszy św. za zmarłych. Pod koniec X wieku ustalono, że we wszystkich klasztorach benedyktyńskich Dniem Zadusznym ma być 1 listopada. Później datę tę przeniesiono na 2 listopada i tak jest do dzisiaj. W tym dniu odprawiane są w parafiach msze św. za zmarłych, a wierni modlitwami, umartwieniami, dobrymi uczynkami, przyjętymi komunią św. i odpustami przychodzą z pomocą duszom cierpiącym w czyśćcu.

Z obchodzeniem Dnia Zmarłych związane są różne zwyczaje ludowe. Wyobraźnia ludowa w tym dniu tak dalece ożywiła zmarłych, że stawiano na ich grobach różne produkty spożywcze, jak pieczywo, kaszę, miód, jajka. Bywało nawet, że na grobach zmarłych urządzano ucztę, w której brali udział krewni zmarłego. Resztki potraw pozostawiano żebrakom. Niekiedy taka uczta odbywała się w domu, po powrocie z cmentarza.

Inny, starodawny zwyczaj to rozdawanie chleba za zmarłych, siedzącym u cmentarnych bram biedakom jako zapłatę za modlitwę w intencji zmarłych, którym ten chleb ziemski nic nie mógł pomóc. Z czasem za modlitwę płacono już nie chlebem czy innymi produktami spożywczymi, ale pieniędzmi. Innym zwyczajem związanym ze Świętem Zmarłych było palenie ognia. Początkowo zapalano ogniska na rozstajnych drogach, aby wskazywały kierunek wędrującym duszom. Przy tych zapalonych ogniskach zziębnięte dusze mogły się ogrzać. Na przełomie XVI i XVII wieku ogniska te zaczęto palić na

cmentarzach. Stąd dzisiejsze świeczki i znicze na grobach. Te i inne zwyczaje świadczą, że musiał upłynąć długi okres czasu, zanim Polacy – chrześcijanie uświadomili sobie fakt, że jedyną skuteczną pomocą dla dusz czyścicowych jest modlitwa.

Kiedy przypominamy sobie o obowiązku modlitewnej pomocy naszym zmarłym, nie wolno nam zapominać o tym, jak ważne jest wstawiennictwo Matki Bożej. Proklus z Konstantynopola mówił o Matce Bożej jako jedynym moście między Bogiem a ludźmi, a św. Atanazy nazywał Ją drabiną połączoną między niebem i ziemią. Sama Matka Boża mówi, że wyprowadzi z czyśćca dusze, które z pobożnością odmawiały różaniec. Matka Pana Jezusa mówiła także, że w pierwszą sobotę po ich śmierci wyprowadzi z czyśćca te dusze zmarłych, które za życia nosiły na sobie szkaplerz święty. Już od XIII wieku Maryja nazywana jest Królową panującą w czyśćcu.

Także w naszej wspólnotce parafialnej w Matysówce jest kilka zwyczajów związanych ze śmiercią bliskich i modlitewną dla nich pomocą. Mimo że obrzędy pogrzebowe odbywają się w kaplicy cmentarnej, to tak jak kiedyś w domach, tak teraz, jak wynosi się trumnę z kaplicy na cmentarz, to trumną dotyka się progu kaplicy i mówi w imieniu zmarłego „zostańcie z Bogiem”. Nadal, mimo że ciało zmarłego przechowuje się w kaplicy cmentarnej, jest zwyczaj odmawiania w domu zmarłego różańca i innych modlitw. Na tę wspólną modlitwę przychodzi rodzina, sąsiedzi czy znajomi.

Jest w naszej parafii także zwyczaj, że w ostatni dzień października gromadzimy się jako parafia na cmentarzu, by tam za naszych zmarłych odmówić ostatni, październikowy różaniec.

Niechaj zatem listopadowe dni przypominą nam wszystkim, jak bardzo nasi bliscy zmarli czekają na naszą modlitewną pomoc. Pamiętajmy, że przykazanie miłości bliźniego nie kończy się wraz ze śmiercią kogoś bliskiego, miłość bowiem nigdy nie umiera.

***Dobry Jezu, a nasz Panie, daj naszym zmarłym wieczne odpoczywanie.***

### Chryzantemy

*pióropusze chryzantem  
na wietrze rozwiane  
mają w sobie  
przedsmak jesieni  
już zmierzch będzie wcześniej zapadał  
i wszystko się dookoła odmieni  
nie odmienią się tylko  
chryzantemy złote  
i jak wieść o nich wiatr niesie  
będą koić smutek  
i tęsknotę  
po minionym  
upałnym lecie*



**Anna M. Nowak**

## Co słyszeć w Centrum

### Spotkanie z podróżnikami Grupy Wyprawowej 40+

W październiku w Centrum Dziedzictwa w Tyczynie prezentowaliśmy wystawę fotografii „W podróży” Grupy Wyprawowej 40+ z podróży do Mongolii i Syberii.

W ramach wystawy 19.10 odbyło się spotkanie z podróżnikami, które prowadził jeden z założycieli grupy - Jerzy Tomala - taternik, przewodnik górski, pilot wycieczek, ratownik górski w Grupie Bieszczadzkiej GOPR. Jerzy Tomala opowiadał o podróżach do Mongolii niezwykle interesująco, przytaczając co rusz wesołą anegdotkę. Zaprezentował również zdjęcia mieszkańców tego egzotycznego kraju. Zobaczyliśmy jak wyglądają jurty mongolskich nomadów, dowiedzieliśmy się, że piaski pustyni Gobi „śpiewają”. Podróżnik opowiadał o mongolskiej gościnności i trudnych warunkach w jakich muszą egzystować tubylcy.

Mamy nadzieję, że spotkanie z podróżnikami było interesującym i inspirującym doświadczeniem, a prelekcje zorganizowane w ramach wystawy dla uczniów przybliżyły młodzieży tę odległą kulturę oraz zasiali w naszych gościach ziarno tolerancji i szacunku względem innych kultur.

### Tyczyn w latach 60.

6 listopada br. w CDKiIT odbył się wernisaż wystawy organizowanej przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej oraz Centrum Dziedzictwa Kulturowego. Sale zabytkowego Spichlerza wypełniły się gośćmi po brzegi, a wszyscy spotkali się po to, by wspominać lata 60-te w Tyczynie. Podczas spotkania ciekawy referat opowiadający o zmianach, jakie dokonały się w Tyczynie w tamtym okresie wygłosiła p. **Elżbieta Baran**. Dowiedzieliśmy się, że to właśnie w tamtym okresie powstał budynek Domu Kultury, rozbudowano Szkołę Podstawową oraz utworzona takie zakłady jak Tywent czy POM. Z kolei podczas prezentacji archiwalnych zdjęć p. **Zofia Domino** wspominała zarówno nieżyjących już mieszkańców Tyczyny jak i tradycje i zwyczaje z tamtych lat. Wernisaż koncertem uświetniła p. **Agnieszka Podubny**, wykonując przeboje z repertuaru gwiazd muzyki z lat 60-tych: Kasi Sobczyk,



Czesława Niemena czy Karin Stanek. Wystawa Tyczyn w latach 60-tych powstała w oparciu o Kronikę Biblioteki w Tyczynie, którą prowadziła ówczesna kierownik tej placówki p. **Alicja Borowiec**.

Wystawę Tyczyn w latach 60-tych można zwiedzać do 8.12.2012 r.

Serdecznie zapraszamy.

**Centrum Dziedzictwa Kulturowego  
i Informacji turystycznej w Tyczynie**

**zprasza na spotkania filmowe**

**„SKARB”**

**Komedio-muzyczny grudzień**

**Każda środa miesiąca godzina 18:00**

CDKiIT, ul. Grunwaldzka 31 (obok Gimnazjum im. Jana Pawła II)

### Dom Ludowy w Borku Starym

serdecznie zaprasza

**na spotkanie autorskie  
z panią Alicją Pałą**

**„Powrót do korzeni”**

**29.11.2012 r (czwartek), godz. 18.00**

W programie:

część I - *Autoportret z wiejskim pejzażem w tle*

część II - *Przerwa na... humoreski*

występ Zespołu „Borkowianie”

część III - *Szept modlitwy jak szelest liści*



**CDKiIT**

zaprasza na spotkanie:

**„Piwo naszym  
dziedzictwem kulinarnym”**

**27.11.2012 r. (wtorek), godz. 18:00,  
budynek CDKiIT, ul. Grunwaldzka 31.**

**Wstęp wolny.**

W programie :

- pokaz warzenia piwa tradycyjną domową metodą, prowadzony przez Piotra Kowalskiego - mieszkańca Tyczyny, znawcę piwowarstwa,
- degustacja domowych wyrobów piwowskich.

Pokaz sponsorowany jest przez specjalistyczny sklep internetowy z artykułami dla domowych piwowarów  
[www.alepiwo.pl](http://www.alepiwo.pl)

## Klasztor w Borku Starym na cenzurowanym

Na lata 1952-1953 przypada apogeum zmagania władzy komunistycznej z Kościołem katolickim w Polsce. Dla potwierdzenia tej tezy wypada w tym miejscu przytoczyć przynajmniej kilka podstawowych faktów.

Po pierwsze, w grudniu 1952 r. władze państwowe uniemożliwiły odebranie kapelusza kardynalskiego prymasowi **Stefanowi Wyszyńskiemu**. Po drugie, już 9 lutego 1953 r. rząd ogłosił dekret o obsadzaniu urzędów kościelnych. W praktyce miał od tej pory o sprawach tych decydować Urząd do Spraw Wyznań. 21 września 1953 r. na 12 lat więzienia został skazany w pokazowym procesie **biskup kielecki Czesław Kaczmarek**. Pięć dni później po „konsultacjach” w Moskwie aresztowano prymasa Stefana Wyszyńskiego. W tej sytuacji 29 września tego samego roku Episkopat złożył oświadczenie, w którym podporządkował się władzy państwowej, zapewnił o swojej lojalności i potępił biskupa Kaczmaraka. W połowie grudnia 1953 r. biskupi polscy złożyli ślubowanie na wierność Polsce Ludowej. Przewodniczącym Episkopatu został biskup łódzki **Michał Klepacz**. Komunistyczne władze starały się w sposób bardzo zdecydowany złamać opór części duchowieństwa.

Inwigilacja nie ominęła także klasztoru w Borku Starym. W comiesięcznych sprawozdaniach kierowanych przez szefa Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Rzeszowie do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie nie sposób nie dostrzec, że w zakresie informacji dotyczących roli i działalności Kościoła na Rzeszowszczyźnie, bardzo wiele materiałów dotyczyło klasztoru w Borku Starym. Przypatrywano się także działaniom i zachowaniom księży na terenie Tyczyna i jego najbliższych okolic. Rzeszowska bezpieka zwerbowała cennego współpracownika, który w relacjach klasztornych i kościelnych był dobrze zorientowany. Informator o pseudonimie „Raj” miał w planach swoich mocodawców z ul. Jagiellońskiej 17 ważne zadanie do wypełnienia. Swoją rolę traktował chyba poważnie, a jakimi kierował się motywami, trudno w tej chwili na podstawie dostępnych dokumentów ustalić. Można snuć jedynie hipotezy. Niewykluczone, że robił to z przyczyn materialnych lub z powodów ideowych. Mógł być także szantażowany, a może kierowały nim jeszcze jakieś inne motywy? Poza dyskusją pozostaje jednak fakt, że niewątpliwie osoba ta była stosunkowo ważnym źródłem informacji.

Informator współpracujący z rzeszowskim bezpieczeństwem był aktywny. W ubeckich papierach pod datą 12 marca 1952 r. zapisano: *Informator „Raj” podaje, że ksiądz Kuczkowski Józef, wikariusz z parafii Tyczyn, pow. Rzeszów, będąc w klasztorze oo. Dominikanów wypowiadał się odnośnie zbrodni popełnionych w Katyniu, że Kongres amerykański przesłuchał w tej sprawie świadka, który potwierdził zarzuty w stosunku do ZSRR i w zarzuty te on wierzy bez żadnych wątpliwości.*

Miesiąc minął i dla informatora z boreckiego klasztoru był to niestety czas wytężonej pracy. W sprawozdaniu skierowanym do Warszawy szef wojewódzkiego UB, 11 kwietnia 1952 roku przekazał taką oto informację: *Informator „Raj” podaje, że ksiądz Kuczkowski (...) na odpuszcie w Budziwoju w prowadzonych rozmowach z innymi księżmi powiedział, że wojna bakteriologiczna jest wymysłem ZSRR. Tak jak oszczerstwo o zrzucaniu stonki ziemniaczanej, co wynika z tego, że Amery-*

*kanie żądają komisji do zbadania tego faktu. W związku z tym została nastawiona agentura w celu stwierdzenia czy wspomniany ksiądz szerzy podobne wersje wśród osób świeckich.*

Działania informatora ulegały stopniowej intensyfikacji, stawał się on bezwątpienia ważnym „uchem i okiem” rzeszowskiego WUBP. 13 maja 1952 r., w kolejnym sprawozdaniu, które wysłane zostało do stolicy, widniał m.in. taki zapis: *Informator ps. „Raj” podał, że 28 maja na wizytacji parafii Hyżnym proboszcz tamtejszej parafii powiedział do innych księży, że tak zwany proces katyński będzie powodem do wybuchu wojny. Biskup w czasie wizytacji ostrzegł księży, by w czasie jego obecności i na kazaniach nic nie mówili o polityce. Tenże informator również podał, że przeor klasztoru Dominikanów Młodecki Sebastian mówił, że słyszał, lecz nie powiedział od kogo, że ma być duża akcja przeciwko zakonowi, ale nie mówił czy tylko w Krakowie, czy w całej Polsce.*

17 lipca 1952 r. do siedziby wojewódzkiego UB wpłynął kolejny meldunek: *Do gromady Hyżne pow.[iat] Rzeszów przyjechał do rodziny na wakacje zakonnik Salezjan (pis. org.-D.F.) z Płocka Pleśniak Antoni, który opowiadał do księży, że obywatele NRD masowo przechodzą do strefy zachodniej, żołnierze Wojska Polskiego masowo dezertują z bronią i ukrywają się w okolicach Kutna, gdzie rzekomo miała być potyczka, w związku z czym masowo są zwalniani starzy oficerowie, a na ich miejsce przysłani są nowi oficerowie niedostatecznie wyszkoleni, nawet pisać nie umieją, czołowe stanowiska w Wojsku Polskim zajmują Żydzi i są przygotowani. Wrogie wypowiedzi zakonnika Pleśniaka zostaną przesłane do właściwej jednostki Bezpieczeństwa Publicznego.*

W kolejnym, tym razem październikowym sprawozdaniu „Raj” podaje, że *ksiądz Kuczkowski Józef w Borku w klasztorze, w obecności zakonników opowiadał, że lista wyborcza jest komunistyczna i on nie może sobie wyobrazić, jak mogą księża patrioci tę listę popierać, gdy zwalczany jest kościół, ściągnięte zboże od obywateli wywiezione jest do Z.S.R.R., bo u nas nie ma takich magazynów, gdzie można by było pomieścić. Głód będzie w miastach, bo lud wszystko odda, a sam nie będzie miał i do miasta nie dowiezie, a zboże to jest również dostarczane do Chin i Korei.*

Także i w 1953 r. do siedziby wojewódzkiego UB w Rzeszowie, a następnie do MBP w Warszawie, w dalszym ciągu przekazywane były istotne wiadomości. Głęboko zakonspirowany w środowisku zakonników informator zapewniał w jakimś stopniu kontrolę nad klasztorem. Niewykluczone, że z tego to właśnie powodu więzień specjalny Polski Ludowej, gdański biskup Karol Maria Splett, po odbyciu kary 8 lat pozbawienia wolności w Więzieniu we Wronkach, został przewieziony właśnie do boreckich dominikanów. Niecodzienny gość przebywał tam od 10 marca do 2 grudnia 1953 r. W październiku 1953 r. szef wojewódzkiego bezpieczeństwa pisał w raporcie do przełożonych w Warszawie: *Ostatnie posunięcia w stosunku do hierarchii kościelnej spowodowały dezorientację wśród kleru świeckiego i zakonnego. W dniu 23 października 1953 r. odbyła się konferencja dziekanów diecezji przemyskiej. Biskup Barda Franciszek podał między innymi wiadomość o wypuszczeniu z więzienia około 70-u księży, o mającej nastąpić uldze w podatkach gruntowych dla księży, tłumacząc to jako dowód postępowania Rządu w myśl po-*

rozumienia. W związku z tym upominał obecnych, aby stosowali się do wytycznych zawartych w Deklaracji Episkopatu, z dnia 28 września 1953 r. i porozumienia, nie mieszać się do polityki i nie występować wrogo na odcinku spółdzielczości i nie wstępować do organizacji wrogich, bo zaangażowanych w tę działalność będzie karał. W dyskusji nad wygłoszonym referatem wzięło udział 7 osób, gdzie między innymi o. Młodecki Sebastian, przeor dominikanów, wzywał księży do aktywnej pracy w Froncie Narodowym. Pozostali dyskutanci również wyrażali postawę współpracy z władzą ludową. Na bazie tej polityki widzi się stopniowo przegrupowanie sił, mianowicie bierna część kleru przechodzi na platformę pozytywną działalności, a była wroga część na bierną pozycję.

Na podstawie wiadomości uzyskanych od ciągle tego samego informatora WUBP w Rzeszowie sporządził w dniu 8 grudnia 1953 r. taki oto meldunek: Wroga działalność kleru świeckiego, zakonnego i aktywnu klerikalnego jak wynika z uzyskanych materiałów, zawężyla swe rozmiary, jednak nie wszyscy podporządkowują się deklaracji episkopatu, a wręcz przeciwnie - przyczyniają się do przedstawienia jej w złym świetle wśród wierzących. Stwierdzono, że wicedziekan z Tyczyny Wolski Franciszek w dniu 9 listopada 1953 r. podczas kongregacji dekanalnej referował wytyczne konferencji dziekanów u biskupa przemyskiego (...) powiadomił obecnych księży, że Wyszyński został aresztowany i osadzony w niewiadomym miejscu, po którym to aresztowaniu Rząd zażądał od episkopatu nowej deklaracji, jednak na przedstawioną przez episkopat deklarację Rząd się nie zgodził, a przedłożył swoją, którą odczytano podczas kazań.

Kończąc, wypada zauważyć, że opisywane czasy były bardzo trudne. Choć informator o ps. „Raj” działał prawdopodobnie wśród boreckich zakonników w pojedynkę, to nie sposób jednak nie zauważyć, że bardzo znacząco przyczynił się do inwigilacji Kościoła i ludzi z nim związanych na terenie Tyczyny i okolic. Nie dokonując jednak daleko idących ocen, a mając jedynie na celu dążenie do prawdy historycznej, na przykładzie opisanych powyżej faktów stwierdzić należy, że w bardzo trudnych czasach ludzie prezentowali rozmaite postawy, życie bowiem pisało bardzo różne scenariusze.

### Znani o historii

*Historii nikt nie tworzy, nie można jej zobaczyć, tak jak nie można zobaczyć, jak rośnie trawa.*

Borys Pasternak

\*\*\*

*Każdy dąży do tego samego, mimo to wiele jest wersji historii.*

Sulejman Wspaniały

\*\*\*

*Naród, który nie zna swej historii, skazany jest na jej powtórne przeżycie.*

Autor nieznany

\*\*\*

*Trzeba wpierw studiować historię, jeśli pragnie się dalej ją tworzyć.*

Emil Ludwig

\*\*\*

*Historia świata jest sumą tego, czego można było uniknąć.*

Bertrand Russell

\*\*\*

*Szczęśliwy jest naród, którego historia jest nudna.*

Monteskiusz

MARIA KONKOL

## Gdyby przeżył, musiałbym o tym powiedzieć, bronić go..

*Tyle wiemy o sobie,  
ile nas sprawdzono.  
Mówię to wam  
ze swego nieznanego serca!*

Wisława Szymborska

Jaki właściwie jest człowiek, na co go stać, jak i dlaczego tak właśnie postępuje ...? Te pytania zadawałam sobie podczas wspomnień mojego ojca – adwokata Mariana Konkola.

Wspominał czasy okupacji hitlerowskiej i właśnie mówił o Jerzym Heuchercie – burmistrzu Tyczyny: „Gdyby przeżył, musiałbym o tym powiedzieć, bronić go...”

Chciałabym opowiedzieć o dwóch faktach związanych z Heuchertem, o których wspomnieli mój ojciec.

W czasie okupacji tato prowadził kuchnię dla biednych mieszkańców Tyczyny. W piwnicy były ziemniaki i nie tylko one... Pewnego dnia Heuchert powiedział: „Marian, ja tam o niczym nie chcę wiedzieć, ale będę u ciebie sprawdzać, więc jak tam coś masz, to usuń...”. A w piwnicy była radiostacja. Radiostację przeniesiono i ukryto w wypróchniałej wierzbie w wozie obok cmentarza. Pisano o tym w *Głosie Tyczyny* – że prawdopodobnie ukrywano ją w wypróchniałej wierzbie w wozie przy cmentarzu. Niemcy jeździli obok cmentarza, szukali, skąd dochodzą sygnały, ale nie znaleźli – trudno było niszczyć grobowce.

I druga opowieść - o pomniku Grunwald na tyczyńskim rynku. Przetrwał on niezniszczony całą wojnę i okupację hitlerowską – jako jedna z wielu kapliczek Matki Bożej. Obecnie historycy jeszcze nie są pewni, czy jest to Matka Boża, czy Królowa Jadwiga – jak głosi napis na jednej z przedwojennych widokówek. Orzeł – symbole narodowe – zniknęły... Gdzie zostały ukryte? Za zgodą i wiedzą burmistrza Heucherta na strychu magistratu. Tam bezpiecznie doczekały wyzwolenia Tyczyna spod okupacji.

Ktoś zapyta, dlaczego o tym piszę? Myślę, że – jak pisałam wyżej – jest to mój obowiązek. Tak zostałam wychowana. Uważam, że każdy człowiek ma prawo do tego, aby została po nim pamięć nie tylko zła, które wyrządził innym...

Patriotyzm to również narodowe symbole, cześć dla nich. Ważne jest, co się z nimi dzieje, jak się o nie dba, chroni je.

Jaki więc jest człowiek – istota ludzka...? Czy można go jednoznacznie ocenić? Na te pytania każdy musi sobie sam dać odpowiedź.

**Burmistrz Tyczyna**

**M-GOK i MiGBP**

zapraszają na spotkanie autorskie

**z panią Romaną Drażek**

pt. **„Z pokolenia na pokolenie”**

**15 grudnia, godz. 18.00,**

sala widowiskowa M-GOK w Tyczynie.

**Zapraszamy**

ANNA PONDO

## W świecie miodu



*Okres jesienno-zimowy to czas, w którym jesteśmy bardziej narażeni na zakażenie różnymi drobnoustrojami. Jak zatem zbudować odporność naszego organizmu na przeziębienia i jak się przed nim uchronić?*

A oto kilka cennych wskazówek:

- Nie zamykajmy się w domu, znajdziemy czas na spacer nawet przy brzydkiej pogodzie.
- Ubierajmy się stosownie do warunków zewnętrznych.
- Pamiętajmy o regularnym wietrzeniu pościeli, mieszkań i pomieszczeń, w których pracujemy lub uczymy się.
- Nie zapominajmy o zapewnieniu odpowiedniej wilgotności powietrza w tych pomieszczeniach. Wysuszona śluzówka nosa lub gardła łatwiej „złapie” infekcję.
- Nie zapominajmy, że na kształtowanie naszej odporności w dużej mierze wpływa także to, co jemy.

W naszej diecie nie powinno zabraknąć świeżych warzyw i owoców, szczególnie tych bogatych w witaminę C, betakaroten, antocyjany i flawonoidy. Cytryna, zielona pietruszka, brokuły, papryka i soki warzywne lub owocowe powinny na stałe zagościć w naszym menu. W okresie jesienno-zimowym nie może także zabraknąć w naszej diecie produktów bogatych w białko, które jest niezbędne do budowy układu immunologicznego. Najwięcej jest go w mleku i jego przetworach, mięsie, jajkach i rybach. Te ostatnie są też źródłem kwasów omega-3, dzięki którym nasz organizm mobilizowany jest do produkcji białych krwinek (broniących organizm przed drobnoustrojami). W tym okresie warto też wprowadzić do jadłospisu czosnek, który ma działanie przeciwbakteryjne. Warto stosować go do przyprawiania dań mięsnych, sosów i sałatek. Bardzo smaczna jest oliwa smakowa, którą możemy samodzielnie przygotować. Wystarczy pokrojone ząbki czosnku umieścić w karafce i zalać olejem lub oliwą z oliwek. Całość pozostawiamy na kilka dni w chłodnym, zaciemnionym miejscu. Tak przygotowaną oliwę można stosować jako dodatek do pieczywa, warzyw oraz przygotowywanych z nich surówek.

Kiedy jednak poczujemy się osłabieni lub jeśli już dopadnie nas przeziębienie, warto pozostać na kilka dni w łóżku i spróbować np. naparu przygotowanego z tartego świeżego korzenia imbiru, który ma właściwości przeciwzapalne. Rozdrobniony korzeń zalewamy wrzątkiem i pozostawiamy pod przykryciem na 10 min. Gotowy wywar można doprawić sokiem z cytryny i miodem. Dodatkowo działanie miodu, którym doprawiamy napój, ma właściwości przeciwbakteryjne.

**Miód pszczeli** jest jedną z najwartościowszych substancji odżywczych, jakich dostarcza nam natura. Jego właściwości bakteriobójcze i uodparniające są znane już od bardzo dawna. W zapiskach sumeryjskich sprzed 4000 lat znaleziono informacje, że zalecano go jako produkt odżywczy i leczniczy. Hipokrates, uważany za ojca medycyny, stosował miód w sporządzaniu maści i słodzeniu wywarów z ziół. Jego uczniowie opracowali ponad 300 recept z miodem. Egipcjanie, Grecy i Rzymianie leczyli miodem schorzenia takie jak wrzody żołądka czy rany skóry. Powszechnie wiadomo, że miód wzmac-

nia organizm, poprawiając naturalną odporność na choroby i infekcje. Zalecany jest szczególnie w stanach wyczerpania, osłabienia, po operacjach i kuracjach antybiotykowych. Ponadto zwiększa ilość czerwonych krwinek, usuwa oznaki zmęczenia. Miód wzmacnia także działanie wszystkich naturalnych środków przeciw przeziębieniowym. Jest skarbnicą enzymów, mikroelementów, kwasów organicznych i węglowodanów. W miodzie występują zazwyczaj m.in.: witaminy z grupy B w tym B1, B2, B6 i kwas foliowy. Zawartość witaminy C w miodzie waha od 22 mg do 120 mikrogramów w miodzie gryczanym. Poszczególne odmiany miodu różnią się zarówno liczbą, jak i zawartością biopierwiastków, która wynosi średnio 0,3%. Miód zawiera potas fosfor, magnez i wapń. W nieco mniejszej ilości występuje w nim żelazo, krzem, siarka, miedź, fluor, cynk i mangan. Spośród innych ważnych biopierwiastków miód zawiera także: kobalt, molibden, chrom i jod.

Myślę, że wielu z Państwa zaskoczy wiadomość, że istnieje dziedzina medycyny – apiterapia, która zajmuje się leczeniem i profilaktyką schorzeń za pomocą produktów pszczołich.

Przy tej okazji warto raz jeszcze przypomnieć sobie, po jakie miody możemy sięgnąć, by wzmocnić swój organizm i pomóc mu w pokonaniu rozmaitych przypadłości i chorób.

W zależności od surowca, z jakiego powstał miód, rozróżniamy trzy zasadnicze typy miodów:

- miody nektarowe (wytwarzane z nektaru roślin kwiatowych)
- miody spadziowe (wytworzone ze spadzi zebranej z pędów roślin)
- miody mieszane (nektarowo–spadziowe, wytworzone przez pszczoły częściowo z nektaru, a częściowo ze spadzi).

Zaś w zależności od koloru miodu, rozróżniamy dwa jego typy: miody jasne i miody ciemne.

A oto krótki opis najważniejszych rodzajów miodu wg mgr Elżbiety Holderny-Kędzia i prof. dr hab. Bogdana Kędzia.

**Miód akacjowy** (nektarowy, jasny) – ma kolor biały lub kremowy i zapach kwiatów akacji. Smak tego miodu jest słodki, mdły. Miód ten długo nie krystalizuje się.

Zalecany jest szczególnie diabetikom. Stosuje się go przy zaburzeniach trawienia (zgaga, nadkwasota) oraz schorzeniach nerek i przewodu moczowego - zapobiega tworzeniu się kamieni nerkowych.

**Miód rzepakowy** (nektarowy, jasny) – ma kolor biały do jasnożółtego i słaby zapach kwiatów rzepaku. Jego smak jest słodki z dodatkiem gorzkiego. Szybko się krystalizuje, a po skrzystalizowaniu ma zapach i wygląd mało apetyczny. Wspomaga leczenie schorzeń wątroby, trzustki, nerek, dróg moczowych, układu krwionośnego.

**Miód lipowy** (nektarowy, jasny) – ma kolor herbaciany, zapach kwiatów lipy, a smak ostry, gorzkawy. Zawiera składniki o działaniu napotnym, przeciwgorączkowym, wykrztuśnym i uspokajającym. Posiada dużą aktywność antybiotyczną.

**Miód koniczynowy** (nektarowy, jasny) - pozyskiwany jest z nektaru koniczyzny białej, ma słomkowy kolor i słodki smak. Miód z koniczyzny czerwonej ma kolor łososiowy i jest lekko kwaśny. Ma słaby zapach kwiatów koniczyzny. Działa uspokajająco, stosowany jest w wyczerpaniu nerwowym i anemii.

**Miód malinowy** (nektarowy, jasny) – ma barwę złocistą, zapach malin i kwaśny smak. Zawiera dużo kwasów organicznych, w tym salicylowy, dużo pektyn i witamin oraz sporo mi-





kroelementów. Stosowany jest leczniczo w wielu schorzeniach, m.in. w przebiegach, grypie, schorzeniach górnych dróg oddechowych, a także miażdżycy.

**Miód wielokwiatowy** (nektarowy, ciemny) - zbierany z różnych ziół i roślin uprawnych. Najczęściej jest koloru jasnobrązowego. Stosuje się go przy schorzeniach

alergicznym i dróg oddechowych, np. w astmie.

**Miód gryczany** (nektarowy, ciemny) - jest koloru bursztynowego lub brązowego, ma silny zapach kwiatów gryki i ostry, lekko piekący smak. Stosowany jest w schorzeniach układu krążenia, miażdżycy, osłabieniu pamięci, po dużych wysiłkach lub chorobach i w rekonwalescencji.

**Miód wrzosowy** (nektarowy, ciemny) - ma kolor brązowy, zapach kwiatów wrzosu i ostry, gorzkawy smak. Jest stosowany w zapaleniu dróg moczowych, kamicy nerkowej oraz zapaleniu jelit.

**Miód z drzew iglastych** (spadziowy, jasny) - jest szaro-zielony, ma korzenny zapach, delikatny smak (ale jest mało słodki). Działa przeciwwrzaskalnie, wykrztuśnie i antyseptycznie. Jest stosowany przy obniżonej odporności organizmu, schorzeniach płuc, stawów i układu nerwowego. Przeciwdziała promieniowaniu jonizującemu.

**Miód z drzew liściastych** (spadziowy, jasny) - to mieszanina głównie lipy, klonu, jawora. Ma barwę zielonkawo-żółtą i szaro-zieloną. Posiada słaby zapach korzenny, a smak raczej cierpki. Działa moczopędne, żółciopędne oraz przeciwwrzaskalnie i dezynfekująco.

**Miód mieszany** (mieszany, ciemny) - ma kolor brązowy-zielony, zapach zazwyczaj korzenny, jest mało słodki. Posiada dużą aktywność antybiotyczną.

Na mniejszą skalę otrzymywane są także odmianowe miody nektarowe zbierane przez pszczoły np. z roślin leczniczych. Otrzymuje się je na terenach, gdzie duże obszary w okolicy pasiek są obsiane roślinami jednego gatunku, a miód pozyskiwany jest bezpośrednio po zakończeniu ich kwitnienia. Do ważniejszych należą: miód tymiankowy, szalwiowy, macierzankowy, mniszkowy, miętowy, kasztanowy, lawendowy, walerianowy i z drzew owocowych.

Przeciwwskazaniem w spożywaniu miodu jest nietolerancja miodu (alergia) oraz cukrzyca. Pamiętajmy jednak, że to nie miód uczula, tylko pyłek konkretnej rośliny, który jest obecny w nektarze, z którego powstał miód.

Jeśli chcemy podać miód, pamiętajmy, że większość jego cennych dla zdrowia właściwości ginie po zbyt mocnym podgrzaniu, gotowaniu czy rozpuszczaniu w gorącej wodzie. Pod wpływem wysokiej temperatury (powyżej 45 st. C) unieczynniają się enzymy zawarte w miodzie i miód traci większość swoich właściwości. Najlepszym sposobem wykorzystania miodu jest rozpuszczenie go w letniej wodzie i stosowanie do picia, pędzlowania, smarowania czy płukania. Szczególnie korzystne i lecznicze dla zdrowia jest wypijanie rano na czczo pół szklanki letniej wody z jedną łyżką miodu. Do takiego napoju można dodać sok ze świeżo wyciśniętej cytryny. Warto taki napój przygotować już wieczorem, by przez noc uaktywniły zawarte w miodzie biokatalizatory. Pamiętajmy jednak, że nieodpowiednie przechowywanie i podawanie do spożycia miodu może sprawić, że straci on częściowo lub nawet całkowicie swoje cenne właściwości. Dlatego najlepiej przechowywać go w szczelnie zamkniętym naczyniu, w zaciemnionym miejscu np. w szafce, gdzie temperatura waha się od 5 do 17

st. C. Często krystalizację (gęstnienie) miodu uważa się za wadę. Tymczasem jest to naturalna cecha miodów dojrzałych o wysokiej jakości i nie obniża ona jego właściwości zdrowotnych.

Mam nadzieję, że przekonałam Państwa, iż miód powinien stać się nieodłącznym elementem codziennej diety, by mógł pomagać sprawnie funkcjonować naszemu organizmowi, szczególnie teraz, kiedy pogoda nas nie rozpieszcza i jesteśmy narażeni na rozmaite infekcje.

#### Bibliografia:

- Elżbieta Hołderna-Kędzia, Bogdan Kędzia, *Miody odmianowe i ich znaczenie lecznicze*, Wydawnictwo WDR, 2002.
- E. Hołderna-Kędzia, B. Kędzia, *Leczenie miodem*, Polski Związek Pszczelarski, 1998.
- Dorota Czajka, „Samo Zdrowie” (miesięcznik), nr 4/2000.
- <http://www.zwiazek-pszczelarski.pl>.



W październiku do naszej redakcji pani **Stanisława Szyszka z Matysówki**, zdobywczyni **I miejsca** w konkursie „*Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni*”, przysłała fotografie swojego ogrodu, który w jesiennym słońcu wygląda bardzo pięknie. Zobaczcie Państwo sami.

#### Czy wiesz, że...

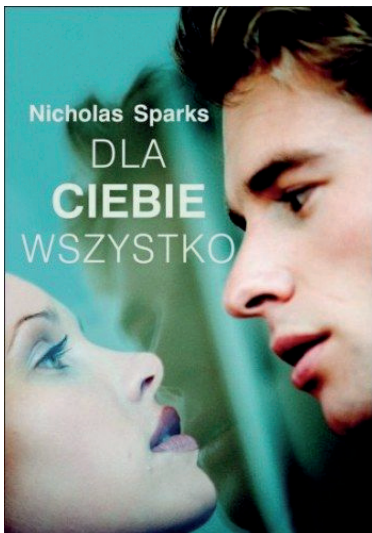


- O godz. 10 rano, serce i układ krążenia człowieka najlepiej radzą sobie z obciążeniami.
- 70% ciepła człowieka ucieka przez głowę.
- Księżyc oddala się od Ziemi z szybkością 4 cm rocznie.
- Krew człowieka wykonuje pełny obieg w układzie krążenia w ciągu około minuty.
- Na języku człowieka znajduje się około 10 tysięcy kubków smakowych.
- Najgłębsze jezioro świata to Bajkał w Rosji (jego głębokość wynosi prawie 2 km).
- Jezioro Bajkał mieści 20% słodkiej wody świata.

[www.ciekawnik.pl](http://www.ciekawnik.pl)

## Półka z książkami

Nicholas Sparks to współczesny pisarz amerykański, którego książki wydawane są w milionowych nakładach. Serca czytelników podbił powieścią *Pamiętnik*. Po jego utwory chętnie sięgają producenci filmowi. Na ekranach kin mogliśmy oglądać filmy, które były adaptacją m. in. takich jego powieści: *List w butelce*, *Jesienna miłość*, *Szczęściarz*. Jeśli są jeszcze osoby, które nie słyszały o twórczości Nicholasa Sparksa i nigdy nie czytały żadnej z jego powieści to gorąco je do tego zachęcam. Być może nie spodoba się każdemu, ale przecież nasze gusty czytelnicze są różne i bardzo dobrze. Do książek Sparksa przekonała mnie moja córka, podsuwając mi - *Szczęściarza*. Dziś jednak będę Państwa zachęcać do przeczytania innej jego powieści - *Dla Ciebie wszystko*.



Książka jest wzruszającą opowieścią o spotkaniu po latach, trudnych wyborach i potrzebie miłości. Głównymi bohaterami są Dawson i Amanda, którzy czasy pierwszej młodości dawno mają już za sobą. Obydwoje są dawno po czterdziestce. Kiedyś, byli w sobie bardzo zakochani. Amanda pochodziła z zamożnej rodziny, zaś bliscy Dawsona należeli do przestępczego półświatka. Różnice społeczne, wychowanie, nieprzychylni ludzie stanęły na drodze do szczęścia tych dwojga. Wiele lat temu Dawson niechcący zabił człowieka, nigdy się z tym nie pogodził, żyje samotnie, pokutując za dawne winy. Do rodzinnego miasteczka wrócił, by uczcić pamięć człowieka, który w najtrudniejszym dla niego czasie okazał się przyjacielem. Dawson nie spodziewał się, że na miejscu spotka Amandę - dawną swą miłość. Spotkanie po latach stanowi dla głównych bohaterów prawdziwy sprawdzian z życia. Oboje posiadają już na swoim koncie doświadczenia, które pozwalają im nieco inaczej spojrzeć na wiele spraw. Amanda jest matką trójki cudownych dzieci i żoną alkoholika, dla którego rodzina znaczy coraz mniej. *Dla Ciebie wszystko* to powieść, która znacznie różni się od typowych romansów, czytelnik nie znajdzie w niej tkliwych słówek, bo u Sparksa wątek miłosny zwykle nie wybija się ponad inne wątki w stosunku do wydarzeń, które wprowadzają czytelnika w szczegóły świata przedstawionego. Jak potoczą się losy tej dwójki? Czy to drugie spotkanie po latach okaże się szczęśliwsze? Przeczytajcie Państwo sami.

Poleca: **ALICJA KUSTRA**

## Impresje poetyckie

**Maria**

*Nawet spokojny letni wiatr  
wciąż podpowiada mi Twoje imię*

*Nie znam piękniejszego imienia  
Słyszę je ciągle w szumie drzew  
w szemraniu leśnego strumienia*

*Układają się w jego kształt  
płynące po niebie białe obłoki  
piszą je rozkrzyczane jaskółki  
swoim lotem odważnym spokojnym*

*Widziałem je jak przegląda się w letnim stawie  
jak leniwie drzemie w objęciach  
głębokiego cienia*

*Te wszystkie niezwykle widoki  
są pochwałą tylko jednego imienia*

*Twoje imię jest mi wiernym towarzyszem  
przyjacielem i bratem  
Jest wspomnieniem Dniem dzisiejszym  
Przyszłością*

*Jest całym moim światem*

Maria Maria Maria

**Schadzka**

*Srebrzyste światło księżycy  
zabłądziło w gąszczu Twoich  
kasztanowych włosów*

*Z podleśnych łąk nadciąga przenikliwy  
chłód nocy żeby zmierzyć się  
z żarem naszych namiętnych  
przyspieszonych oddechów*

*Nie zwycięży  
Nie zdoła ich ostudzić*

*Pomogą nam w tej walce nasze  
rozpalone skronie  
Dłonie w pieszczotach niecierpliwie*

*Świadkiem naszej wygranej będzie  
stary krzak jaśminu  
i jego wierna towarzysza  
omszała pochylona cembrowina  
wiejskiej studni*

\*\*\*

**BOGDAN DROZD**

– z zawodu zegarmistrz, poeta, animator kultury. Prezentowane wiersze są jego debiutem poetyckim.

Prezentuje: **ADAM JANIEC**



## Nie(dobre) kino według Rafała Kaplity



### FILMOWA JESIEŃ

Coraz częściej słyszy się głosy, że do kina nie ma na co iść. I choć chciałoby się temu jak najmocniej zaprzeczyć, to jednak nie można się oprzeć wrażeniu, że faktycznie kino notuje ostatnio regres jakości. Tytułów może i nie brakuje, ale nie wydają się być najwyższych lotów, ani też zachęcające.

Na ekranach dominują utwory błahe, niewymagające, bez nazwisk i często bez pomysłu. W dodatku, co w tym wszystkim najgorsze, traktujące widza jak niedouczonego dzieciaka, któremu łatwo zamydląć oczy. Ale spójrzmy na sytuację z innej strony – wciąż są jeszcze tytuły, na które się czeka albo którym przynajmniej warto poświęcić chwilę uwagi. O nich właśnie będzie następnych kilka słów, które chciałbym, żeby potraktowali Państwo jako formę zachęty do tego, aby któregoś ponurego, jesiennego wieczoru wybrać się jednak do kina. Dla porządku podaję daty premier.

**09.11 – „POKŁOSIE”** – chociaż już - jeszcze przed premierą - słyszy się, że to film słaby, nie można oprzeć się ciekawości, bo to przecież nowe dzieło Władysława Pasikowskiego! Tak! Po 11 latach przerwy reżyser „Psów” znów tworzy, a historia nawiązująca do pogromu Żydów w Jedwabnem, zapowiada się mocno jak diabli.

**16.11 – „MISTRZ”** – dla zachęty posłużę się opisem dysyributora: „fascynująca historia spotkania wizjonera (Philip Seymour Hoffman), który głosi, że odkrył zagadkę istnienia człowieka, który mu uwierzył i zaczął ślepo wypełniać jego polecenia (Joaquin Phoenix). To opowieść o pragnieniu władzy i miłości, o mrokach ludzkiej duszy i odwiecznej tęsknocie za swoim miejscem na ziemi”. A wszystko w reżyserii Paula Thomasa Andersona („Aż poleje się krew” i „Magnolia”).

**30.11 – „ZABIĆ, JAK TO ŁATWO POWIEDZIEĆ”** – jeśli ktoś widział „Zabójstwo Jesse Jamesa przez tchórzliwego Roberta Forda”, doskonale wie, że Andrew Dominik ma w sobie iskrę geniuszu. Kolejny film nakręcony po latach przerwy, na który czeka się ze względu na nazwisko i kunszt jego twórcy. A jeśli dodać, że w głównej roli zobaczymy Brada Pitta (kolejny wspólny projekt tych panów), to można jedynie przypuszczać, że szykuje się kawał dobrego kina.

**07.12 – „FRANKENWEENIE”** – Tima Burtona każdy zna. Nie każdy jednak wie, że ten zanurzony w „koszmarnych” klimatach twórca w latach 80. nakręcił krótkometrażówkę o chłopcu, który z rozpaczy za potrąconym przez samochód psem próbuje przywrócić go do życia. Mroczna, czarna-biała animacja tym razem przybierze rozmiar pełnego metrażu, a twórca „Batmana” jeszcze raz zrealizuje swoje dziecięce marzenie, które z powodzeniem mogą obejrzeć dorośli.

**28.12 – „HOBBIT: NIEZWYKŁA PODRÓŻ”** – choć końcówkę grudnia trudno zaliczyć do jesieni, to nie sposób nie wspomnieć o dwóch szczególnych filmach, jakie tego konkretnego dnia wejdą na polskie ekrany. „Hobbit...” powinien radować szczególnie tych, którzy ukończyli sobie „Władcę Pierścieni”. Peter Jackson, powracając do fantasy, zabierze

nas znów we wspaniałą dla oka podróż ze znanymi już Bilbo Bagginsem czy Gandalfem. Tym razem będą musieli pokonać smoka Sauga.

**28.12 – „DOPÓKI PIŁKA W GRZE”** – film, na który czekam z największym zniecierpliwieniem. I choć jego tytuł, w odróżnieniu od oryginalnego („Trouble with the Curve”), brzmi nieco banalnie, to jednak jest to nie lada wydarzenie. Oto na ekranie, w głównej roli (a jakże by inaczej), pojawia się znów Clint Eastwood! Po słynnym „Gran Torino”, kiedy wydawało się, że jego aktorska kariera dobiegła końca, tytuł ten, dla fanów CE jest jak gwiazdka z nieba. Za kamerą Robert Lorenz – producent ostatnich filmów Eastwooda i autor scenariusza do „Gran Torino”.

Wobec takich wieści pozostaje tylko czekać.



### KALENDARIUM

**28.11.1907** – zmarł Stanisław Wyspiański (ur. 1869), malarz, dramaturg, poeta, inscenizator, reformator teatru.

**28.11.1967** – W FSO wyprodukowano pierwszego fiata 125p.

**28.11.1984** – Przeprowadzono pierwszy w Polsce przeszczep szpiku kostnego od spokrewnionego dawcy.

**29.11.1830** – Rozpoczęło się powstanie listopadowe.

**1.12** – Światowy Dzień AIDS.

**3.12.1857** – Urodził się Joseph Conrad, angielski pisarz, z pochodzenia Polak (zm. 1924).

**3.12** – Międzynarodowy Dzień Niepełnosprawnych.

**3.12.1992** – Wysłano pierwszy SMS.

**5.12.1867** – Urodził się Józef Piłsudski – polityk, mąż stanu, Marszałek Polski, (zm. 1935).

**5.12** – Międzynarodowy Dzień Wolontariusza.

**6.12.1967** – Przeprowadzono pierwszą w USA operację przeszczepienia serca.

**09.12.1922** – Gabriel Narutowicz został wybrany pierwszym prezydentem RP.

**10.12** – Dzień Praw Człowieka.

**10.12.1901** – Przyznano po raz pierwszy Nagrody Nobla.

**12.12.1812** – Zmarł Stanisław Trembecki, poeta okresu oświecenia (ur. 1739).

**13.12.1981** – Wprowadzono o północy stan wojenny.

**17.12.1941** – Hitlerowcy utworzyli getto w Rzeszowie.

**20.12.1991** – Polska została przyłączona do Internetu.

**23.12.1884** – W warszawskim dzienniku *Słowo* ukazał się pierwszy odcinek powieści H. Sienkiewicza *Potop*.

**25.12.1642** – Urodził się Isaac Newton – angielski fizyk, matematyk i astronom, jeden z najwybitniejszych uczonych wszystkich czasów (zm. 1727).

**26.12.1655** – Potop szwedzki: zakończyło się oblężenie Jasnej Góry.

**29.12.2005** – Wyłączono ostatnią w kraju analogową centralę telefoniczną.



DANUTA SZYSZKA, sołtys Matysówki

## Piknik w Matysówce

6 września 2012 roku odbył się Piknik Rodzinny w miejscowości Matysówka organizowany przez Danutę Szyszkę, sołtys Wsi Matysówka, oraz Centrum Medyczne PROMEDICA, z pomocą Szkoły Podstawowej w Matysówce.

Uczestnikami pikniku byli nie tylko najmłodsi, ale również młodzież i dorośli. Piękna pogoda oraz rodzinna atmosfera towarzyszyły beztroskiej zabawie przez cały dzień. Swoją obecnością zaszczylicili nas: **Burmistrz Tyczyna Jan Hermaniuk, Dyrektor M-GOK Zofia Matys, ks. proboszcz Jan Pyziak oraz Dyrektor Szkoły Podstawowej Lidia Kupiszewska.**

Na uczestników czekało wiele konkursów oraz gier i zabaw. Pośród wielu atrakcji największą popularnością cieszyły się: trampoliny, zjeżdżalnie, malowanie buziek. Najmłodsi mogli sprawdzić również swoje siły w wielu konkurencjach sprawnościowych, np. w przeciąganiu liny. Nieważny był wynik, ale radość oraz wspólna zabawa z rodziną.

Po wyczerpujących zmaganiach organizatorzy pikniku zaprosili uczestni-



ków na przepyszny poczęstunek przygotowany przez panie z Koła Gospodyń Wiejskich.

Zaplecze medyczne na Pikniku Rodzinnym zapewniło Centrum Medyczne PROMEDICA. Przez cały czas nad bezpieczeństwem Gości czuwały sympatyczne panie pielęgniarki, które dodatkowo przeprowadzały darmowe badania: spirometrię, pomiar poziomu cukru, pomiar ciśnienia.

Na miejscu można było uzyskać fachową poradę medyczną, zapisać się do lekarza oraz porozmawiać na tematy związane ze zdrowiem dziecka (opieka, profilaktyka, szczepienia) itp. Wieczorem odbyła się największa atrakcja tegorocznej imprezy – zabawa taneczna wraz z pokazem barmańskim. Nagrody

w licznych konkursach dla dzieci zapewnione były przez CM PROMEDICA oraz rzeszowski SKOK.

Serdecznie dziękuję wszystkim, którzy włożyli

bardzo wiele pracy oraz trudu w pomoc przy zorganizowaniu pikniku: strażakom z OSP Matysówka za pomoc w przygotowaniu technicznym i zapewnieniu bezpieczeństwa uczestnikom zabawy, paniom z KGW w Matysówce za przygotowanie poczęstunku, wszystkim nauczycielom oraz pani Dyrektor Szkoły Podstawowej w Matysówce, którzy zadbali o oprawę artystyczną pikniku oraz wszystkim sponsorom imprezy: pani Dyrektor M-GOK w Tyczynie, CM PROMEDICA, rzeszowskiemu oddziałowi SKOK.

HALINA KIELICH

## Kolejny sukces Kasi!

Uczennica tyczyńskiego liceum **Katarzyna Lisowicz** (stypendystka Starostwa Powiatowego za osiągnięcia sportowe) odniosła swoje kolejne sukcesy w sportach obrotowych. W dniach 27-28.10.br w Mikołowie k/Katowic odbyły się dwudniowe Międzynarodowe Mistrzostwa Stowarzyszeń Sportów i Sztuk Walki Kong Sao. W zawodach wzięło udział ponad 200 zawodników nie tylko z Polski, a także z Ukrainy, Niemiec,



Czech oraz Iranu. Nasza uczennica trzykrotnie stawała na podium. I tak:

- w rozgrywce kata - I miejsce
- kata z bronią - III miejsce
- walki semi-contact - II miejsce.

Gratulujemy Kasi wspaniałych osiągnięć sportowych!



**BANK SPÓŁDZIELCZY W TYCZYNIE**

**Bank Spółdzielczy w Tyczynie**  
**ul. Mickiewicza 6, tel. 17 / 221 92 10**

**PROPONUJE NOWOCZESNE PRODUKTY FINANSOWE**

### Lokata na piątkę z Plusem

- pow. 1.000 do 25.000 - **5,05%**

od 25.000,00 zł - **5,20%.**

**Lokata nieodnawialna, stałe oprocentowanie na 6 miesięcy**

### Kredyt 4 pory roku - oprocentowanie 6%

kredyt 1.000,00 zł, okres spłaty 12 miesięcy, oprocentowanie 6%, prowizja 3%,  
opłata przygotowawcza 2%, RRSO = 16,90%.

Całkowitakwota do zapłaty przez konsumenta - 1.082,93 zł.

**Ciesz się wysokim oprocentowaniem i swobodą dostępu do zgromadzonych środków.**  
**O szczegóły zapytaj doradców w naszych placówkach.**

Filia nr 1 w Rzeszowie  
ul. Budziwojska 327  
Tel. 17 23 02 420

Oddział w Chmielniku  
Chmielnik 50  
Tel. 17 229 66 39

Filia nr 2 w Rzeszowie  
ul. M. Konopnickiej 18  
Tel. 17 852 28 07

Punkt Kasowy  
w Borku Starym  
Tel. 17 22 988 12

Filia nr 3 w Rzeszowie  
ul. Asnyka 2  
tel. 17 852 15 39

Punkt Kasowy  
w Błędowej Tyczyńskiej  
Tel. 17 22 96 640

[www.bstyczyn.pl](http://www.bstyczyn.pl)

Ochotnicza Straż Pożarna  
w Kielnarowej



serdecznie zaprasza na

## Bal Sylwestrowy

31 grudnia 2012, godz. 19<sup>00</sup>

Miejsce: Dom Ludowy w Kielnarowej

Cena: 280zł (para)

Gra zespół CYKLON II



Gwarantujemy wspaniałą  
atmosferę i świetnie  
zaopatrzone bufet.

Rezerwacja miejsc:  
tel. 725060617

## ABC PRAWO JAZDY

Ośrodek Szkolenia Kierowców

[www.abcPrawoJazdy.pl](http://www.abcPrawoJazdy.pl)



dołącz do nas  
na facebook



info: tel. 600 103 383

kurs prawa jazdy A i B

Rzeszów: Galeria GRAFFICA 3p. sala nr 310

Tyczyn: Okręgowa Spółdzielnia Telefoniczna (sala konferencyjna)



## MALOWANIE WNĘTRZ

a także  
dekoracje ściennie (glinka wenecka,  
pergameno, marmur klasyczny, trawertyn, sfilok,  
samum, grasse, panele 3D i inne)  
układanie płytek i paneli  
szpachlowanie  
oraz inne usługi wykończeniowe

tel.: 667 958 031 / mail: [wykonczenia.wnetrz@vp.pl](mailto:wykonczenia.wnetrz@vp.pl)

Tyczyn

Wataha, Pandora oraz Miejsko-Gminny  
Ośrodek Kultury w Tyczynie  
zapraszają na

**HIP-HOPOWE ANDRZEJKI**

**1 grudnia 2012 r. (sobota),  
godz. 16.00**

W programie: pokazy tańca  
break-dance, konkursy itp.



### Rehabilitacja w domu pacjenta

Oferujemy:

- Masaż:
  - klasyczny
  - segmentarny
  - limfatyczny (drenaż limfatyczny)
  - izometryczny
  - centryfugalny
  - relaksacyjny
- Terapia manualna
- Kinezyterapia
- Terapia metodą PNF
- Kinesiology Taping
- Elektropunktura (Galwanopunktura)
- Kompleksowa terapia pourazowa, neurologiczna, ortopedyczna, korekcja wad postawy.

Każdego pacjenta traktujemy indywidualnie i chętnie doradzimy w wyborze odpowiedniej terapii. Nigdy nie pracujemy według schematów, bo przecież każdy człowiek jest inny.

Dzięki dużej wiedzy, odpowiedniemu wykształceniu i wieloletniemu doświadczeniu zawodowemu możemy zagwarantować profesjonalne wykonanie zabiegów.

**Niesienie pomocy innym, to nie tylko nasza praca  
– to nasza pasja.**

FizjoFlex

Rehabilitacja w domu pacjenta

mgr fizjoterapii Paweł Klimasz

tel: 692-133-353, (17) 22-19-789

e-mail: [kontakt@fizjoflex.pl](mailto:kontakt@fizjoflex.pl)

gg: 38586683

[www.fizjoflex.pl](http://www.fizjoflex.pl)

### Odpłatność za ogłoszenia zamieszczane w „Głosie Tyczyna”:

1. Ogłoszenia drobne – 1 zł od słowa.
2. Ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – 25 zł,  
o pow. 13 x 9 cm – 50 zł.
3. Adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
4. Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn: „sprzedam /kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia od osób prywatnych” – są płatne. Odpłatność nalicza się jak w punkcie 1.
5. Ogłoszenia dotyczące w treści „szukam/ dam pracę”, „nekrologi” są bezpłatne.
6. Odpłatność za ogłoszenia jest wnoszona w Kasie Urzędu Miejskiego.

Wszelkie informacje można uzyskać  
pod nr tel. (17) 22 19 211 w. 24.

**Otwarcie i poświęcenie  
Centrum Rekreacyjno - Kulturalnego  
w Kielnarowej  
14.10.2012 r.**





Fot. Z. Klecki

Fot. Z. Klecki